

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ М. І. ДОЛІШНЬОГО НАН УКРАЇНИ»
у 2018 році

Львів – 2019

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» у 2018 році: Інформаційне видання.
– Львів, 2019. – 104 с.

Видання містить інформацію про напрями та тематику досліджень, наукові розробки, публікації та інші результати наукової та науково-організаційної діяльності ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України» у 2018 р.

Для економістів, науковців, працівників органів державної влади та місцевого самоврядування, а також всіх, хто цікавиться досягненнями науки України.

Відповідальний редактор: Кравців В.С., доктор економічних наук,
професор
Редакційна група: Демченко В.В., кандидат
фізико-математичних наук
Кузик В.А.

Адреса Інституту: 79026, м. Львів, вул. Козельницька, 4.
Тел. (032)270-71-68, факс (032)270-70-58.
E-mail: irr@mail.lviv.ua.

ВСТУП

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України» є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва. Інститут виконує функції методологічного, науково-організаційного і координаційного центру.

В Інституті проводяться фундаментальні і прикладні дослідження:

- проблем формування регіональної політики;
- еколого-економічного регулювання розвитку регіонів;
- сталого розвитку гірських та сільських територій;
- процесів раціонального використання виробничого, трудового, природно-ресурсного та інвестиційного потенціалу регіонів;
- розвитку фінансових взаємовідносин в регіоні;
- зовнішньоекономічної діяльності та транскордонного співробітництва;
- розвитку виробничої сфери та інвестиційної діяльності в регіонах;
- проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів, демографічних та міграційних процесів;
- просторової організації соціально-економічних систем.

Інститут також здійснює:

- розробку проектів стратегій та програм соціально-економічного розвитку різних територіальних одиниць;
- підготовку концептуальних, методичних, експертно-аналітичних, прогнозних матеріалів, проектів законодавчих і нормативних актів;
- наукові експертизи та консультації з усіх напрямків своєї наукової діяльності
- організацію нарад, семінарів, конференцій.

Інститут здійснює підготовку кадрів вищої наукової кваліфікації через докторантуру за спеціальностями 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка», 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика», та аспірантуру за спеціальностями: 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством»; 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка»; 08.00.07 – «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика»; 08.00.08 – «Гроші, фінанси і кредит».

У зв'язку із набуттям чинності нової редакції Закону України «Про вищу освіту» відповідно до отриманих ліцензій з 2016 року Інститут здійснює підготовку докторів філософії та провадження освітньої діяльності на третьому (науково-освітньому) рівні вищої освіти за

спеціальностями 051 – «Економіка» та 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування».

В Інституті діє спеціалізована вчена рада Д 35.154.01 із правом захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора та кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка» (наказ МОН України №1714 від 28.12.2017 р.).

Організаційну структуру Інституту у 2018 році склали 8 наукових підрозділів:

- відділ регіональної екологічної політики та природокористування;
- відділ регіональної економічної політики;
- відділ соціально-гуманітарного розвитку регіону;
- відділ розвитку територіальних громад та транскордонного співробітництва;
- відділ регіональної фінансової політики;
- відділ розвитку виробничої сфери регіону та інвестицій;
- сектор просторового розвитку;
- сектор проблем транскордонного співробітництва.

Наукова діяльність Інституту у 2018 році визначалася основними напрямками наукових досліджень, відповідними програмами і тематичними планами робіт, спрямованих на розробку наукових основ сучасної регіональної політики. Згідно із Статутом, головними напрямками наукової діяльності Інституту, затвердженими Президією НАН України, є:

- наукові засади формування регіональної політики та просторового розвитку;
- еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно-ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій;
- фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення;
- регіональна соціальна політика, демографічні проблеми в регіоні, регулювання міграційних процесів;
- перспективи розвитку територіальних громад, транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій.

Відповідно із рішенням Бюро Відділення економіки НАН України від 29.10.2013 р. щодо перспективних напрямів досліджень установ відділення у 2014-18 рр., Інститут визначений головною установою за напрямом «Регіональні дослідження» та його складовими: «Транскордонне співробітництво», «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів», «Адміністративно-територіальний устрій», співвиконавцем за складовою «Сільські території» цього напрямку досліджень, а також складової «Демографічні процеси» напрямку «Соціально-демографічна сфера»

Концепцією стратегічного розвитку установи на 2018-2027 рр. (схваленої Вченою радою Інституту 29.06.2017 р.) визначено такі основні напрямки наукових досліджень Інституту на середньострокову перспективу:

- Наукові засади формування та реалізації державної регіональної політики;
- Дослідження соціально-економічних проблем та перспектив просторового розвитку територіально-суспільних систем різних ієрархічних рівнів (громад, міст, районів, регіонів);
- Розробка моделей економічного розвитку регіонів на засадах ефективного використання їх ендogenous потенціалу;
- Соціально-гуманітарний розвиток регіонів в контексті сучасних трендів та регіональна міграційна політика;
- Науково-практичні основи формування і реалізації регіональної екологічної політики;
- Фінансове забезпечення процесів соціально-економічного розвитку регіонів та територіальних громад;
- Наукове супроводження процесів реформування адміністративно-територіального устрою держави та публічних фінансів;
- Сучасні тенденції розвитку урбаністичних процесів, проблеми функціонування міст та їх взаємодії із сільськими територіями;
- Диверсифікація форм і напрямів соціально-економічного розвитку сільських територій;
- Розвиток реального сектора економіки регіонів України та моделі його інвестиційного забезпечення;
- Розвиток транскордонних регіонів в контексті активізації євроінтеграційних процесів.

На підставі результатів оцінювання наукової та науково-організаційної діяльності установи за період 2012–2016 рр.,

проведеного у жовтні 2017 р. відповідно до Методики оцінювання ефективності діяльності наукових установ НАН України, Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього Національної академії наук України» була віднесена до наукових установ за категорією "Б" – Установа має вагомні результати для забезпечення розвитку науки і практики відповідної галузі і дає необхідні для України результати. При цьому три наукові підрозділи Інституту (відділ регіональної екологічної політики та природо-користування, відділ регіональної фінансової політики та сектор просторового розвитку) були віднесені до категорії «А» (мають вагомні наукові і практичні результати національного та міжнародного значення), а 5 – до категорії «Б».

I. ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ ІНСТИТУТУ У 2018 РОЦІ

Проведені протягом 2018 р. дослідження дозволили отримати ряд важливих теоретичних та прикладних результатів. Основні наукові досягнення Інституту у звітному році:

- Запропоновано методикку моніторингу досягнення Цілей Сталого Розвитку на регіональному рівні та проведено моніторинг регіонів України за період 2011-2016 рр.
- Обґрунтовано наукові засади сучасної політики розвитку гірських територій в Україні, визначено основні завдання та інструменти її реалізації. Запропоновано зміни та доповнення до законопроекту «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку у гірських зонах України».
- Обґрунтовано концептуальні засади модернізації механізмів державної регіональної політики в умовах адміністративно-фінансової децентралізації та розроблено пропозиції щодо удосконалення системи індикаторів Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року.
- Побудовані моделі для оцінки впливу фінансової децентралізації на соціально-економічний розвиток регіонів, розроблено концептуальну модель забезпечення спроможності територіальної громади, яка передбачає ефективне формування та використання фінансово-економічного потенціалу усіх суб'єктів економіки громади.
- Здійснено аналіз ефективності механізмів адміністративно-фінансової децентралізації на прикладі областей Карпатського регіону та обґрунтовано шляхи подолання внутрішньо-регіональної диференціації розвитку територіальних громад.
- Обґрунтовані концептуальні засади та розроблені рекомендації регулювання просторової організації бізнесу, спрямовані на створення рамкових умов гармонізації взаємин суб'єктів бізнесу та держави.
- Розроблено структурно-функціональну модель механізму регулювання міграції населення. Досліджено динаміку міграційної активності та трудової мобільності незайнятого населення Львівщини в умовах трансформації регіональних ринків праці. Розраховано індекс міграційного потенціалу у розрізі різних соціально-демографічних груп.

- Визначено ключові напрямки та інструменти реалізації політики імпортозаміщення в Україні за результатами оцінки рівня імпортозалежності національної економіки у розрізі сегментів споживання продукції переробної промисловості.
- Окреслено основні виклики та обґрунтовано напрями розвитку сільських територій Західного регіону України в контексті децентралізації та євроінтеграційних процесів.
- Визначено особливості трансформації економічного середовища прикордонних територій України в умовах дії угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Окреслено передумови включення економік прикордонних регіонів до глобальних ланцюгів доданої вартості у транскордонному просторі Україна – ЄС.
- Розпочато виконання міжнародного проекту «Стимулювання місцевого економічного зростання в прикордонних регіонах у процесі інтеграції до ЄС: кращі практики країн Східного партнерства» (програма ЄС Еразмус+, напрям Жан Моне).
- Підготовлено наукові доповіді: «Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні: виклики та пріоритети сталого ендогенного зростання регіонів України в умовах сучасних реформ», «Цілі сталого розвитку для України: регіональний вимір», «Механізми адміністративно-фінансової децентралізації: світові практики та напрямки їх імплементації в Україні», «Розвиток транскордонного співробітництва. Тіньовий сектор в економіці прикордонних територій» та ін.
- Організовано та проведено III Міжнародну науково-практичну конференцію «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ».

За результатами досліджень в 2018 р. підготовлено та надіслано в органи влади, установи та організації 53 аналітичних та доповідних записок, наукових доповідей, експертних висновків та рекомендацій, з них впроваджено 37 розробок. Ще 6 впроваджень отримано у звітному році за результатами досліджень 2017 р. До вищих державних органів країни (Верховної Ради України, Адміністрації Президента України, міністерств та відомств) скеровано 29 розробок, впроваджено на рівні центральних органів влади 22 розробки (в т.ч. 4 – за результатами досліджень 2017 р.).

II. ВИКОНАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ ВІДОМЧОЇ, КОНКУРСНОЇ ТА ГОСПДОГОВІРНОЇ ТЕМАТИКИ

У 2018 р. в Інституті проводились дослідження із 12 НДР відомчої тематики та 2 НДР програмно-цільової та конкурсної тематики НАН України, що виконувались за рахунок бюджетних коштів НАН України. З них у звітному році розпочато дослідження по 5 НДР, завершено дослідження по 7 НДР. Розпочато також виконання міжнародного проекту в рамках програми ЄС «Еразмус+».

Відповідно до Постанови Президії НАН України «Про напрями використання коштів за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» №232 від 11.07.2018 р., у звітному році Інститутом розпочато виконання відомчої науково-дослідної роботи та наукового проекту дослідницької групи молодих вчених в рамках бюджетної програми 6541230 з виконання пріоритетних наукових досліджень науковими підрозділами, які за результатами оцінювання ефективності діяльності наукових установ НАН України віднесені до категорії А.

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВА ТА КОНКУРСНА ТЕМАТИКА НАН УКРАЇНИ

1. ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНІ ПРІОРИТЕТИ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ.

Вид тематики: програмно-цільова і конкурсна тематика НАН України (в рамках виконання науково-дослідних робіт молодих вчених НАН України, Постанова Президії НАН України від 14.06.2017 №178 «Про результати конкурсу проектів науково-дослідних робіт молодих вчених НАН України у 2017 р.»; договір №3-17 від 3.07.2017 р.; № державної реєстрації 0117U003808).

Науковий керівник теми: к.е.н. І.М. Гринчишин.

Основні виконавці: к.е.н. І.М. Гринчишин, к.н.держ.упр. М.М. Біль, к.е.н. М.А. Бас-Юрчишин.

Термін виконання: 02.07.2017 р. – 31.12.2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Проаналізовано особливості фінансування соціального захисту та соціального забезпечення на національному, регіональному та

локальному рівнях. Встановлено, що неналежне фінансування видатків на соціальний захист населення на сьогодні проявляється в недосконалості чинної системи соціального захисту, неефективності в частині формування та використання фінансових ресурсів; відсутності розподілу повноважень за рівнями адміністративно-територіального устрою у сфері соціального захисту та їх фінансового забезпечення в контексті децентралізації влади (І.М. Гринчишин).

- Розроблено модель забезпечення соціального захисту в умовах децентралізації влади, що враховує розподіл повноважень за рівнями адміністративно-територіального устрою, чіткий алгоритм виконання власних та делегованих повноважень в сфері соціального захисту та соціального забезпечення на засадах субсидіарності, якості та ефективності (І.М. Гринчишин).
- Розроблено концепцію розвитку соціального захисту в умовах адміністративно-фінансової децентралізації, що включає: ключові напрями підвищення ефективності формування, розподілу та використання бюджетних ресурсів на національному, регіональному та локальному рівнях; базові засади реформування соціальних послуг на основі принципу «гроші ходять за людиною». На основі визначення концептуальних напрямів розвитку соціального захисту розроблено Дорожню карту децентралізації у сфері соціального захисту та соціального забезпечення (І.М. Гринчишин).
- Окреслено негативні наслідки впливу зростаючих масштабів трудової міграції з України на фінансове забезпечення соціальної політики в державі, які проявляються у підвищенні навантаження осіб пенсійного віку на працездатне населення України в умовах старіння, збільшенні тривалості життя та активних міграційних процесах. Акцентовано увагу на проблему наповнення Пенсійного фонду України, проаналізовано його видатки і дефіцит (М.М. Біль).
- Обґрунтовано стратегічні імперативи соціального захисту мобільного населення України з урахуванням викликів внутрішньої вимушеної мобільності та зростаючих зовнішніх міграцій. Стратегічні імперативи соціального захисту мобільного населення запропоновано розуміти як визначальні, довгострокові орієнтири його забезпечення, які закладають правові, соціально-економічні, соціокультурні передумови реалізації політики людського розвитку в умовах високомобільного суспільства. У

відповідності до стратегічних імперативів виділено короткострокові, проміжні і довгострокові цілі покращення соціального захисту мобільного населення України (М.М. Біль).

- Окреслено тенденції та перешкоди функціонування медичного страхування у загальнодержавному та регіональному вимірах і виявлено проблеми та передумови його розвитку; виділено напрями та пріоритети розвитку медичного страхування у забезпеченні соціальних гарантій охорони здоров'я населенню України (М.А. Бас-Юрчишин).

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено в центральні та регіональні органи виконавчої влади 4 наукових розробки (у т.ч. 1 – до центральних органів влади), впроваджено 2 розробки.

За результатами досліджень в рамках виконання теми за звітний період опубліковано монографію, 6 статей у фахових виданнях (в т.ч. 1 – за кордоном) та 5 публікацій у збірниках за матеріалами міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій.

2. ЗМІЦНЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД НА ОСНОВІ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЕНДОГЕННОГО ПОТЕНЦІАЛУ.

Вид тематики: програмно-цільова і конкурсна тематика НАН України (за **бюджетною програмою 6541230**; Гранти НАН України дослідницьким лабораторіям/групам молодих вчених НАН України для проведення досліджень за пріоритетними напрямами розвитку науки і техніки, Розпорядження Президії НАН України від 11.10.2018 р. № 571 «Про результати конкурсу на здобуття грантів НАН України дослідницькими лабораторіями/групами молодих учених НАН України для проведення досліджень за пріоритетними напрямами розвитку науки і техніки у 2018 р», договір №3-18 від 16.10.2018 р.; № державної реєстрації 0118U006607).

Науковий керівник теми: к.е.н. І.М. Гринчишин.

Основні виконавці: к.е.н. І.М. Гринчишин, к.е.н. І.В. Лещух, к.е.н. Х.О. Патицька.

Термін виконання: 18.10.2018 р. – 28.12.2019 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

Відповідно до технічного завдання у звітному році виконано I етап роботи «Розкриття концептуальних засад дослідження ендогенного потенціалу територіальних громад у контексті зміцнення їх спроможності. Розвиток наукових засад дослідження ендогенного

потенціалу територіальних громад як цілісної категорії та окремих його складових, критеріїв оцінювання ефективності їх використання», у рамках якого:

- Систематизовано підходи до визначення сутності поняття «спроможність територіальних громад» та запропоновано розглядати фінансову, інституційну, ресурсну, функціональну та управлінську спроможність територіальних громад (І.М. Гринчишин).
- З'ясовано роль бюджетного потенціалу у забезпеченні спроможності територіальних громад, що полягає у визначенні джерел формування фінансових ресурсів територіальних громад, оцінюванні реального фінансового стану територіальних громад, перспектив розширення та зміцнення їх фінансової основи (І.М. Гринчишин).
- Досліджено етимологію терміну «потенціал», узагальнено основні підходи до розуміння потенціалу та виділено його характеристики (суб'єктна приналежність, фазовість, динамічність, структура, зростання, капіталізація, оцінюваність). Здійснено класифікацію видів потенціалу за критеріями об'єкта, суб'єкта, фази функціонування, напрямку формування і дії, стану використання. Розкрито зміст екзогенного та ендегенного потенціалу, які відображають не просто зовнішні (залучені) і внутрішні ресурси об'єкта, але і його здатність їх використовувати з подальшою зміною стану та якості самого потенціалу (І.В. Лещух).
- Визначено сутність природно-ресурсної та виробничої складових ендегенного потенціалу та узагальнено науково-методичні підходи до оцінювання природно-ресурсного потенціалу територіальної громади в розрізі видів природних ресурсів, територіального розташування, правового статусу, функціонального використання, величини розвіданих запасів корисних копалин, ліцензій на використання (Х.О. Патицька, І.В. Лещух).
- Обґрунтовано організаційно-економічні підходи щодо активізації підприємницького потенціалу в територіальних громадах шляхом ефективного використання повноважень органів місцевого самоврядування у сфері встановлення місцевих податків та зборів, планування та розпорядження земельними ресурсами, стимулювання підприємницької активності жителів громади. При цьому акцентовано увагу на

визначальній ролі інклюзивних чинників у забезпеченні економічного розвитку територіальної громади (Х.О. Патицька).

За результатами досліджень в рамках виконання проекту за звітний період опубліковано 3 статті у фахових вітчизняних виданнях та 5 тез доповідей у збірниках за матеріалами міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій. Виконавці проекту взяли участь у 4-х міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

ВИКОНАННЯ ВІДОМЧОЇ ТЕМАТИКИ

1. НАУКОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ СТАЛОГО ЕНДОГЕННОГО ЗРОСТАННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ АДМІНІСТРАТИВНО-ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.

Вид тематики: відомча (цільова наукова програма Відділення економіки НАН України «Траєкторія сталого розвитку України до 2030 року»; постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 3.11.2016 р., протокол № 11. № державної реєстрації 0117U000691).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська.

Термін виконання: I кв. 2017 р. – II кв. 2019 р.

Основні виконавці: д.е.н., проф. В.С. Кравців, д.е.н., проф. С.Л. Шульц, д.е.н., проф. М.І. Мельник, д.е.н., проф. С.О. Ішук, д.е.н., доц. В.В. Борщевський, к.е.н. Л.Я. Бенюк, д.е.н. Г.В. Возняк, к.е.н. І.М. Гринчишин, к.е.н. А.Р. Дуб, к.е.н. П.В. Жук, к.е.н. І.Р. Залуцький, к.е.н. І.А. Колодійчук, к.е.н. О.М. Луцків, к.е.н. І.Р. Тимечко, к.е.н. С.Д. Щеглюк, к.е.н. Л.Й. Созанський.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Запропоновано методикку моніторингу досягнення Цілей Сталого Розвитку на регіональному рівні в розрізі 14 цілей та 120 моніторингових показників (яка враховує бенчмаркетингові орієнтири досягнення Цілей Сталого Розвитку для України до 2030 року) та проведено моніторинг регіонів України за період 2011-2016 рр. Отримані результати можуть стати підґрунтям для вироблення напрямків корегування політики та механізмів досягнення Цілей Сталого Розвитку на регіональному рівні (колектив виконавців під керівництвом д.е.н., проф. І.З. Сторонянської).
- Проведено аналіз диспропорційності регіонального розвитку за: темпами економічного зростання ВРП та внеском регіонів у

загальні тенденції економічного зростання; динамікою економічної щільності; динамікою інтенсивності структурних зрушень в регіонах України; перерозподілом виробничих ресурсів; тенденціями зовнішньоекономічної діяльності та векторами переорієнтації цих зв'язків; рівнем продуктивності використання матеріальних, трудових та інвестиційних ресурсів регіонів. Отримано узагальнюючі висновки щодо оцінки масштабів та специфіки міжрегіональної диференціації, які підтвердили наявність структурних диспропорцій та ресурсно-відтворювальних дисбалансів. та потреби у вироблення нових підходів до вдосконалення державної регіональної політики (С.Л. Шульц, О.М. Луцків).

- Здійснено аналіз основних результатів реформування місцевого самоврядування й територіальної організації влади в Україні за період 2015-2017 рр. Досліджено питання інституційного та організаційного забезпечення реформи, динаміки процесів формування об'єднаних територіальних громад. Ідентифіковано ризики здійснюваного процесу реформування системи адміністративно-територіального устрою України та загрози успішності реформи. Визначено завдання з їх уникнення та обґрунтовано пропозиції щодо реалізації цих завдань (П.В. Жук).
- Обґрунтовано зауваження та пропозиції до проекту Закону «Про засади адміністративно-територіального устрою України» (№8051) (І.З. Сторонянська, П.В. Жук, І.Р. Залуцький);
- Проаналізовано зміни системи фінансового вирівнювання в Україні в умовах сучасних реформ, пов'язаних із децентралізацією ресурсів та повноважень. Досліджено проблеми вертикальних та горизонтальних дисбалансів бюджетів. З'ясовано, що перерозподіл доходів місцевих бюджетів після проведення бюджетної децентралізації в Україні відбувся на користь міст обласного значення та новостворених об'єднаних територіальних громад, а найбільші втрати понесли обласні бюджети. Доведено, що орієнтування в системі бюджетного вирівнювання виключно на критерій податкоспроможності обумовлює виникнення низки проблем. (І.З. Сторонянська, Л.Я. Бенюк).
- Набули подальшого розвитку типологізація форм фінансової децентралізації та визначення її вектора впливу на процеси соціально-економічного розвитку регіонів із врахуванням потенційних ризиків, що уможливило комплексний розгляд

взаємозв'язку ендogenous зростання регіонів та фінансової децентралізації. Побудовані моделі для оцінки впливу фінансової децентралізації на соціально-економічний розвиток регіонів, що дали змогу встановити її неоднозначну природу. Визначено коло проблем, обумовлених фінансовою децентралізацією та виявлено наслідки для економічного зростання регіонів України (Г.В. Возняк).

- Охарактеризовано сучасні тенденції урбанізації в Україні і встановлено, що впродовж 2005-2016 рр. відбувалося стиснення економічного простору регіонів на користь великих міст. Запропоновано методика оцінювання впливу процесів розвитку міст-обласних центрів на формування ендogenous потенціалу регіонів, що матиме суттєве прикладне значення при обґрунтуванні управлінських рішень щодо здійснення регіональної та міської політики в контексті забезпечення реформи децентралізації, активізації інструментів стимулювання ендogenous ресурсів міст-обласних центрів для досягнення поставлених програмних та стратегічних завдань їх розвитку (М.І. Мельник, С.Д. Щеглюк, Р.Є. Яремчук).
- Обґрунтовано визначальну роль промислового сектора економіки у забезпеченні сталого ендogenous зростання регіонів України. Визначено основні тенденції та проблеми розвитку вітчизняної промисловості за результатами оцінювання динаміки значень множини показників, які характеризують рівень активності та ефективності функціонування промислового сектора національної економіки у регіональному розрізі упродовж 2011-2017 рр. (С.О. Іщук, Л.Й. Созанський).
- Окреслено напрямки розвитку ключових секторів національної і регіональної економіки на основі аналізу динаміки показників обсягу та структури реалізованої промислової, сільськогосподарської і будівельної продукції, а також роздрібного товарообороту. Проведено діагностику структурних змін у товарному експорті регіонів України (С.О. Іщук, Л.Й. Созанський).
- Охарактеризовано головні напрями інвестування коштів домогосподарств. Проаналізовано обсяги інвестування коштів домогосподарств у нерухомість в розрізі регіонів України. Обґрунтовано доцільність активізації інвестиційної діяльності домогосподарств на ринку первинної нерухомості шляхом впровадження регіональних програм сприяння та підтримки

розвитку ринку оренди житла, що в кінцевому результаті дозволить збільшити надходження до бюджетів різного рівня (А.Р. Дуб);

- Здійснено комплексне дослідження механізмів регулювання раціонального природокористування на місцевому рівні в умовах децентралізації. Визначено основні проблеми у сфері земле-, лісо- та водокористування, поводження з відходами, розвитку гірських та приморських територій. Ідентифіковано загрози сталому природокористуванню. Запропоновано заходи щодо мінімізації ризиків неефективного природокористування в умовах децентралізації (І.А. Колодійчук).
- Висвітлено особливості становлення та сучасні проблеми формування ринку земель сільськогосподарського призначення в державі, окреслено пріоритетні напрями та етапи запровадження ринку земель сільськогосподарського призначення в умовах подальшого проведення адміністративно-територіальної реформи. Обґрунтовано необхідність системного удосконалення законодавчої бази щодо земельної децентралізації (І.Р. Залуцький);
- Виявлено основні інституційні бар'єри, які обмежують ефективність використання ендегенного потенціалу розвитку сільських територій Західного регіону України на сучасному етапі адміністративно-територіальної реформи. Запропоновано засоби нівелювання ризиків економічного розвитку сільських територій (В.В. Борщевський, І.Р. Залуцький).
- Визначено головні індикатори демографічної ситуації в регіонах України, а саме: сповільнення темпів скорочення населення країни; поширення депопуляції населення на сході та в центрі країни при збереженні негативних тенденцій у північно-східних областях; відносна стабілізація чисельності населення західних областей України; збільшення темпів зростання чисельності населення столиці та Київської області. Обґрунтовано головні напрями демографічної політики: у сфері сімейної політики та сприяння народжуваності; у сфері охорони здоров'я, зниження смертності та підвищення тривалості життя; у сфері міграції і розселення (Р.Т. Теслюк).
- Досліджено особливості секторальної структури економіки прикордонних регіонів України та здійснення ними зовнішньоекономічної діяльності. Ідентифіковано існуючі можливості для прикордонних регіонів щодо розширення своєї

участі у світовій торгівлі та диверсифікації експорту (Х.М. Притула).

- Виокремлено складові активізації участі вітчизняних підприємств прикордонних регіонів України у глобальних ланцюгах вартості. Проведено моніторинг найбільших підприємств прикордонних областей України, які залучені до глобальних ланцюгів доданої вартості та підготовлено рекомендації щодо активізації їх участі у глобальних ланцюгах доданої вартості (Х.М. Притула, О.І. Пастернак).
- Обґрунтовано необхідність обліку та вироблення особливих механізмів взаємодії прикордонних територіальних громад, спрямованих на збереження, користування, відновлення та розвиток спільних ресурсів в межах транскордонного простору (І.Р. Тимечко).

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено в центральні та регіональні органи виконавчої влади 10 наукових розробок (у т.ч. 6 – до центральних органів влади), впроваджено 9 розробок (у т.ч. 5 – на рівні центральних органів влади).

За звітний період опубліковано 2 наукові доповіді, 14 статей (у т.ч. 1 – в іноземних виданнях), 7 тез доповідей.

2. МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро відділення економіки НАН України від 28.05.2015 р., протокол №4; № державної реєстрації 0116U004035).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. С.Л. Шульц.

Основні виконавці: д.е.н., проф. С.Й. Вовканич, д.г.н., проф. С.М. Писаренко, д.е.н., с.н.с. М.В. Максимчук, к.е.н., с.н.с. О.М. Луцків, к.е.н. М.С. Габрель, к.е.н. Н.М. Попадинець, к.е.н. М.О. Карп'як.

Термін виконання: I кв. 2016 р – IV кв. 2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Обґрунтовано концептуальні засади модернізації механізмів державної регіональної політики в умовах адміністративно-фінансової децентралізації, які вказують на необхідність застосування функціонально-рівневого і синергетичного підходів до управління регіональним розвитком та розкривають сутність модифікації принципів політики відповідно до сучасних викликів

та проблем соціально-економічного розвитку територій (С.Л. Шульц).

- Визначено напрями удосконалення інститутів управління регіональним розвитком щодо підвищення їх якості, зокрема в частині: перерозподілу функцій та повноважень між державним, регіональним та місцевим рівнями влади в умовах реалізації адміністративно-територіальної реформи; ресурсного забезпечення виконання делегованих повноважень; запровадження нових контрольно-наглядових інституцій, як необхідної умови дотримання національних інтересів на регіональному рівні (С.Й. Вовканич, М.В. Максимчук).
- На основі аналізу прогнозних та фактичних індикаторів проведено моніторинг реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, що дозволило виявити основні тенденції їх соціально-економічного розвитку та надати пропозиції щодо удосконалення системи індикаторів стратегії (С.Л. Шульц, Н.М. Попадинець).
- Сформовано концептуальні засади удосконалення механізмів підтримки розвитку підприємницького сектору регіонів України, що базуються на принципах дерегуляції та соціальної відповідальності бізнесу. Обґрунтовано напрями удосконалення регуляторних механізмів розвитку підприємництва в регіонах України та розроблено пропозиції щодо підвищення результативності функціонування механізмів підтримки розвитку бізнесу та впровадження диверсифікованих підходів до здійснення фінансово-кредитної підтримки в рамках реалізації регіональних програм підтримки розвитку підприємництва (М.В. Максимчук).
- На основі аналізу джерел державної фінансової підтримки регіонального розвитку здійснено групування регіонів за обсягами її розподілу, що дозволило оцінити вектор їх спрямування та відповідність задекларованим принципам державної регіональної політики (С.Л. Шульц, О.М. Луцків).
- Досліджено організаційно-інституційні особливості механізму секторальної бюджетної підтримки ЄС Україні у сфері регіональної політики. Сформульовано пропозиції щодо удосконалення механізму секторальної бюджетної підтримки ЄС в Україні на різних етапах реалізації проектів: підготовки проектної заявки, подання проекту на конкурс, конкурсного відбору та безпосередньо на етапі їх виконання. Проведено аналіз

фінансових показників реалізації проектів регіонального розвитку за кошти секторальної бюджетної підтримки ЄС в розрізі програмних напрямків та міжрегіонального розподілу (М.О. Карп'як).

- З'ясовано сутність реформування системи управління дорожньою інфраструктурою в контексті перерозподілу повноважень між рівнями влади та конкретизації функцій регіональних органів влади щодо управління автомобільними дорогами загального користування (О.Б. Назаркевич).

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено в органи влади 5 розробок, з них впроваджено – 5.

За результатами досліджень опубліковано колективну монографію, наукове видання, розділи до двох наукових доповідей, препринт, 38 статей (в т.ч. 4 – за кордоном), 27 тез конференцій та публікацій в інших виданнях.

3. ФОРМИ ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ ТА МЕХАНІЗМИ ЇЇ РЕГУЛЮВАННЯ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 15.07.2015 р., протокол №5, № державної реєстрації 0116U004034).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. М.І. Мельник.

Основні виконавці: к.е.н., с.н.с. С.Д. Щеглюк, к.е.н. О.В. Кушнірецька, к.е.н. О.Й. Жабинець, к.е.н. Н.Р. Синюра-Ростун, к.е.н. С.М. Ткач, пр.інж. Р.Є. Яремчук.

Термін виконання: I кв. 2016 р. – IV кв. 2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Визначено основні засади діагностики інтенсивності впливу венчурного капіталу на становлення і розвиток ІТ-сектору в Україні, які на відміну від існуючих, дали змогу діагностувати причини низької частки в структурі венчурних інвестицій фінансового забезпечення інноваційних підприємств сфери високих технологій. Здійснено компаративний аналіз залежності національних рейтингів конкурентоспроможності від рівня конкурентоспроможності ІТ-сектору, рейтингів привабливості країни для венчурного інвестування (М.І. Мельник, Р.Є. Яремчук).
- Проведено оцінку основних чинників та передумов локалізації підприємницької активності в ІТ-секторі України. Обґрунтовано компонентну структуру комплексної програми розвитку ІТ-

сектору України на основі визначення пріоритетні напрямків та інструментів її реалізації в розрізі 7 найбільш важливих сфер: IT-аутсорсінгу; науково-дослідних та розробних центрів (R&D); стартапів; е-комерції; IT в державному управлінні; IT-інфраструктури; кібербезпеки. (М.І. Мельник, Р.Є. Яремчук).

- Розкрито теоретико-методологічні засади поняття просторової організації економіки та розселення міського населення та взаємозв'язок процесів концентрації та локалізації економічної діяльності в містах з міським розселенням населення. Обґрунтовано особливості інституційного забезпечення просторового розвитку урбанізованих територій та форм просторової організації економіки (С.Д. Щеглюк).
- Розкрито механізми регулювання форм просторової організації бізнесу на прикладі діяльності креативних кластерів (організаційні, фінансові, інституційні) та визначено пріоритетні напрями регулювання розвитку форм просторової організації креативного бізнесу в містах України (на прикладі великих міст України). Здійснено аналіз різноманітних форм просторової організації креативних індустрій за ключовими індикаторами, визначено головні проблеми та запропоновано шляхи стимулювання розвитку (С.Д. Щеглюк).
- Проаналізовано сучасні тенденції розвитку бізнесу на принципах «Industry 4.0», виокремлено ключові виклики та можливості для нових інноваційних форм просторової організації бізнесу. Визначено основні тренди динаміки зростання цифрового потенціалу суспільства. Наведені основні характеристики внеску промислового Інтернету у світову економіку та особливості його поширення у Україні (О.В. Кушнірецька).
- Удосконалено методологічний інструментарій в частині формування концептуальних засад регулювання просторової організації бізнесу, на основі узгодження діяльності регуляторних органів, формалізованих норм державної регіональної політики та перспектив розбудови національної просторової політики. (О.В. Кушнірецька., О.О. Ткаченко).
- Проаналізовано просторову концентрацію найбільших агрохолдингів за розміром земельного банку та продуктивність використання великими аграрними компаніями земель сільськогосподарського призначення в розрізі регіонів України. Обґрунтовано основні переваги та загрози діяльності агрохолдингів для економіки в цілому та агросектору зокрема.

Здійснено оцінку впливу фінансово-господарської діяльності агрохолдингових компаній на соціально-економічний розвиток регіонів України. Окреслено стратегічні пріоритети та інструменти регулювання діяльності агрохолдингових компаній в Україні на основі аналізу загроз їх функціонування для аграрного сектору та економіки держави в цілому (О.Й. Жабинець).

- Досліджено інституційні засади використання податкових і митних важелів та інструментів регулювання форм просторової організації бізнесу. Проаналізовано стан розрахунків з бюджетом підприємств, що реалізують інвестиційні проекти у спеціальних економічних зонах та на територіях пріоритетного розвитку України. Окреслено перспективи вдосконалення чинного законодавства України в частині використання податкових важелів та інструментів регулювання форм просторової організації бізнесу (І.В. Лещух).
- Досліджено особливості функціонування та динаміку формування корпоративних торгових мереж в Україні. Визначено основні чинники, що впливають на розвиток торгових мереж (економічні, демографічні, містобудівні). Здійснено аналіз функціонування та виявлено основні тенденції розвитку франчайзингової форми організації бізнесу в Україні (60% ринку охоплено національними франшизами). Виокремлено проблеми, які гальмують розвиток франчайзингу в Україні, та запропоновано заходи для їх розв'язання (Н.Р. Синюра-Ростун).
- Здійснено аналіз особливостей функціонування просторових освітніх систем, розкрито переваги їх функціонування та особливості впливу на соціально-економічну систему регіону. Окреслено особливості, переваги та перешкоди формування та функціонування освітніх кластерів в Україні (Н.Р. Синюра-Ростун).

За результатами виконання теми у звітному році підготовлено та надіслано до центральних та регіональних органів влади 4 розробки (з них 1 – до центральних органів влади), впроваджено 4 розробки (в т.ч. 1 – на рівні центральних органів влади).

У звітному році опубліковано: наукову доповідь, 16 статей у фахових виданнях, 27 матеріалів і тез конференцій.

4. МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ПРАЦІ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 14.05.2015 р., протокол №3, № державної реєстрації 0116U004032).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. У.Я. Садова.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Л.К. Семів, к.е.н., с.н.с. В.Я. Бідак, к.геогр.н., с.н.с. Р.Т. Теслюк, к.е.н., с.н.с. Н.І. Андрусишин, к.н.держ.упр. М.М. Біль, к.е.н., с.н.с. О.Т. Риндзак, к.е.н. О.О. Левицька, к.е.н. М.В. Бачинська.

Термін виконання: I кв. 2016 р. – IV кв. 2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Виділено основні підходи до дослідження механізму регулювання міграції населення: Розроблено структурно-функціональну модель механізму регулювання міграції населення. Запропоновано підхід до його вдосконалення, зорієнтований на забезпечення розвитку людського потенціалу країни – репродуктивного, інтелектуального, освітнього, трудового, культурного. Новий механізм має забезпечувати функції, що відповідають новітній доктрині регулювання міграції: стимулювання, обмеження, протидії, регламентації, контролю, захисту, адаптації й інтеграції, аналізу й моніторингу (М.М. Біль, О.Т. Риндзак).
- Виявлено особливості процесів самоорганізації в громадах мігрантів на різних рівнях: малих організацій (мікрогромада); на рівні територіальних громад; на макрорівні держави та основні причинами відмінностей в процесах самоорганізації громад зовнішніх та внутрішніх мігрантів (Р.Т. Теслюк, Г.П. Селешук).
- На основі результатів панельного соціологічного опитування незайнятого населення Львівщини (2013-2018 рр.) досліджено динаміку його міграційної активності та трудової мобільності в умовах трансформації регіональних ринків праці. Розраховано індекс міграційного потенціалу у розрізі різних соціально-демографічних груп. Дослідження виявило пряму залежність індексу міграційного потенціалу від рівня освіти, а також вищий рівень міграційного потенціалу у чоловіків, порівняно з жінками. Попри високий рівень міграційної налаштованості, респонденти продемонстрували також чітке прагнення щодо працевлаштування в Україні. Доведено, що покращення можливостей працевлаштування на національному ринку праці та

удосконалення системи оплати праці зможе зменшити рівень міграційного потенціалу та уповільнити темпи виїзду працездатного населення за кордон (О.Т. Риндзак, О.В. Махонюк).

- Розроблено блок-схему процесу регулювання міграції населення на основі оцінювання наслідків міграційних процесів. Систематизовано перелік окремих індикаторів міграційного ефекту за основними групами наслідків (економічні, соціальні, політичні, духовні) та сферами їх впливу у межах кожної групи (О.Т. Риндзак).
- Виявлено специфічні риси поведінки внутрішніх мігрантів, проаналізовано міграційний досвід, ставлення до світоглядних та базових соціогуманістичних референтів, відмінності соціокультурних орієнтацій, полярність поглядів на майбутнє, найбільш гострі соціально-захисні потреби (В.Я. Бідак).
- Проаналізовано основні фактори трансформаційних процесів на регіональному ринку праці: зростаючу міграційну трудову мобільність населення, розвиток нових форм організації праці, диспропорції у структурі залучення у виробничий процес людських, природних і фінансових ресурсів. Виявлено, що диспропорції поточного функціонування регіонального ринку праці визначається нерівномірністю попиту і пропозиції робітничих кадрів регіону та незбалансованістю кількості робочих місць за секторами економіки регіону. Запропоновано напрями реалізації політики зменшення структурних нерівностей на регіональних ринках праці (М.В. Бачинська).
- Проаналізовано діяльність конкретних державних органів (Державної міграційної служби, центрів надання адміністративних послуг, ДП «Документ», візових центрів, іноземних консульств), що формують такий продукт, як державні міграційні послуги. Загальний аналіз включав динаміку зміни обсягів, структури та якості міграційних послуг які надають відповідні органи та наближені до них державні та недержавні (комерційні) суб'єкти економічної діяльності. Виявлено позитивні сторони та недоліки у їх діяльності, запропоновано ключові напрями удосконалення механізму надання міграційних послуг (О.В. Махонюк).
- Досліджено вплив децентралізації та галузевих реформ на ресурсне забезпечення сфери охорони здоров'я України, запропоновано механізми формування ефективної кадрової

політики в охороні здоров'я спрямованої на підвищення соціальної захищеності медичних працівників. Опрацьовано нову тривекторну модель системи охорони здоров'я в контексті збереження демографічного і трудових ресурсів потенціалу України та її регіонів (О.О. Левицька).

- Досліджено новітні прояви впливу факторів макросередовища на функціонування національного і регіональних ринків праці; розкрито особливості означеного впливу через застосування методології PEST-аналізу, що базується на з'ясуванні впливу політичного, економічного, соціального, технологічного факторів (Л.К. Семів).
- Окреслено та проаналізовано політичний, економічний, соціальний та технологічний аспекти впливу макросередовища на зайнятість та ринок праці. Запропоновано матрицю зв'язків індикаторів стану ринку праці і зовнішнього середовища (демографічного, економічного, соціального, соціально-демографічного, освітнього) та сценарний аналіз встановлених взаємозв'язків, що дає можливість аналітично оцінити наявність зв'язку між параметрами стану ринку праці та параметрами зовнішнього середовища з використанням методів дисперсійного та кореляційно-регресійного аналізу (Л.К. Семів).
- Виявлено та систематизовано основні тенденції розвитку ринку праці в умовах глобальної інформатизації, міграції людських ресурсів, нестандартних форм зайнятості та трансформації концепцій праці. Окреслено особливості розвитку нестандартних форм зайнятості на прикладі сектору інформаційно-комунікаційних технологій України. Обґрунтовано, що сектор ІТ є найбільш сприятливою платформою для впровадження неформальних чи гнучких форм зайнятості праці (О.О. Левицька, О.П. Мульська).
- Визначено міграційну привабливість України та її регіонів в контексті їх можливостей виконання працебезпечуючої функції. Проведено кластеризацію регіонів України за значенням показника регіональної міграційної привабливості. Виявлено, що основними ядрами притягання людських ресурсів в українській міграційній системі виступає столиця, а також Київська, Дніпропетровська та Полтавська області (І.Є. Бараняк).
- Досліджено вплив міграційних процесів на структуру зайнятості та безробіття на регіональних ринках праці в Україні та Німеччині. Виявлено, що Україно-Німецька територіальна

міграційна система (УНТМС) є взаємодоповнюючою, оскільки Україна виступає донором робочої сили та людського капіталу, а Німеччина – активним реципієнтом. Здійснено аналіз інвестиційних потоків в УНТМС (І.Є. Бараняк).

За результатами виконання теми у звітному році підготовлено та надіслано до центральних та регіональних органів влади 5 розробок (з них 5 – до центральних органів влади). Впроваджено 5 розробок (з них 2 – направлені у 2017 р.).

У звітному році в рамках виконання теми опубліковано: довідник, наукове видання, 6 параграфів колективних монографій (в т.ч. 5 – у закордонних виданнях), 27 наукових статей (в т.ч.: 4 – за кордоном; 19 – у журналах, що входять до міжнародних наукометричних баз), 51 тез конференцій.

5. ФОРМУВАННЯ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 28.05.2015 р., протокол № 4. № державної реєстрації 0116U004033).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. В.С. Кравців.

Основні виконавці: к.е.н., с.н.с. П.В. Жук; к.е.н., с.н.с. І.А. Колодїйчук; к.е.н., с.н.с. В.О. Полюга; к.е.н., с.н.с. О.І. Гулич; м.н.с. І.Р. Мицишин.

Термін виконання: I кв. 2016 р. – IV кв. 2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Обґрунтовано наукові засади сучасної політики розвитку гірських територій в Україні (вітчизняної гірської політики). Визначено пріоритети, основні завдання та механізми й інструменти реалізації вітчизняної гірської політики, шляхи її конвергенції з гірською політикою Європейського Союзу (В.С. Кравців, П.В. Жук).
- Підготовлено та направлено центральним та регіональним органам влади рекомендації «Розвиток гірських територій Карпат: європейський досвід та вітчизняна практика» та законопроект № 4102 «Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку у гірських зонах України» зі змінами й доповненнями, які одержали схвалення та використані у роботі комітетів Верховної Ради України, Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-

комунального господарства; Закарпатської облдержадміністрації; Львівської обласної ради (П.В. Жук).

- Обґрунтовано наукові засади сучасної політики розвитку рекреаційно-туристичної сфери гірських територій в Україні, які базуються на стратегічних трендах розвитку туризму, вплив на які мають глобальні довготермінові фактори: посилення глобальної конкуренції, демографічні зрушення, кліматичні зміни, забезпечення безпеки на різних рівнях, розвиток високих технологій, зокрема інформаційно-комунікативних (О.І. Гулич).
- Здійснено порівняльний аналіз розвитку туризму у гірських регіонах Карпат Польщі (Бещадський і Саноцький повіти Підкарпатського воєводства) і України (Сколівський і Турківський райони Львівської області), який засвідчив кращі результати діяльності сектору туризму в гірських районах у Польщі, а також активніше нарощування їх потенціалу порівняно з Україною (О.І. Гулич).
- Визначено стратегічні цілі, пріоритети, основні завдання та механізми реалізації вітчизняної гірської політики у сфері лісокористування та лісового господарства, в основі яких: раціоналізація лісокористування, оновлення основних виробничих фондів, використанням прогресивних технологій, удосконалення структури виробництва та безперервне впровадження інновацій, узгодження економічних та соціальних інтересів суб'єктів лісового комплексу. Для гірських територій України визначено наступні стратегічні цілі розвитку лісового сектора: підвищення ефективності управління лісокористуванням; реформування економічної та фінансової системи лісокористування; збільшення лісистості території, нарощування ресурсного та екологічного потенціалу лісів, забезпечення збалансованого ведення лісового господарства; активізація міжнародного співробітництва та інноваційний розвиток лісоресурсної сфери (В.О. Полюга).
- Визначено головні чинники впливу на розвиток гірського сільського господарства у сучасних умовах. Обґрунтовано перспективні напрями розвитку сільського господарства в гірських регіонах України. На основі аналізу заходів з державної підтримки сільгоспвиробників у гірській місцевості запропоновані напрями активізації регулятивної діяльності у цій сфері. Вдосконалено механізм державної підтримки розвитку гірського тваринництва, головні положення якого викладено у

науковій записці «Шляхи та інструменти розвитку гірських територій в Україні» (І.А. Колодійчук).

- Здійснено аналіз тенденцій та стану інфраструктурного забезпечення гірських районів Львівської області (Старосамбірський, Сколівський і Турківський) і Підкарпатського воєводства (Бещадський, Саноцький і Ліський повіти). Проведено оцінку інфраструктурного забезпечення гірських територій Львівщини і Підкарпатського воєводства. Запропоновано напрямки розвитку інфраструктури гірських територій цих регіонів. Проведено дослідження та визначено основні проблемні питання поводження з відходами у гірських територіях Львівщини (І.Р. Мишишин).

За результатами виконання теми у звітному році підготовлено та направлено в центральні та регіональні органи виконавчої влади, інші установи та організації 8 наукових розробок (з них 6 – центральним органам влади). Впроваджено 3 розробки (з них 2 – на рівні центральних органів влади).

У звітному році за результатами виконання теми опубліковано наукове видання, параграфи у 2-х колективних монографіях, 12 статей у наукових фахових виданнях (з них 8 – у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз (1 – у SCOPUS); 2 – у закордонних виданнях).

6. ЗАГРОЗИ ТА ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ В УМОВАХ РЕАЛІЗАЦІЇ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 28.05.2015 р., протокол № 4. № державної реєстрації 0116U004036).

Науковий керівник теми: д.е.н., доц. В.В. Борщевський.

Основні виконавці: к.е.н., доц. І.Р. Залуцький; к.е.н., с.н.с. Ф.А. Важинський; к.н.держ.упр., с.н.с. І.М. Куліш; к.соц.н. А.О. Максименко; к.е.н. М.А. Бас-Юрчишин; к.е.н. Л.П. Казьмір.

Термін виконання: І кв. 2016 р. – ІІ кв. 2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Розкрито основні виклики розвитку сільських територій Західного регіону України, зокрема: посилення конкуренції за людські та природні ресурси, зміна підходу до управління сільськими територіями у зв'язку із впровадженням

адміністративної реформи; необхідність адаптації до інституційних стандартів ЄС (В.В. Борщевський).

- Обґрунтовано конкурентні переваги та стратегічні пріоритети розвитку сільських територій Західного регіону України в умовах реалізації Угоди про Асоціацію з ЄС. Розроблено інструментарій нарощування конкурентоспроможності економіки сільських територій Західного регіону України на сучасному етапі європейської інтеграції завдяки впровадженню сучасних форм сільськогосподарської кооперації. Запропоновано шляхи адаптації механізмів модернізації економіки сільських територій, які використовуються в країнах-членах ЄС, до сучасних вимог економічного та соціального розвитку сільських територій Західного регіону України (В.В. Борщевський).
- Висвітлено причини та наслідки стагнації процесу поліпшення соціально-економічного стану сільських територій в сучасних умовах. Розкрито системні недоліки щодо забезпечення просторового планування сільських територій та виявлено затяжну тенденцію ігнорування територіального чинника їх розвитку. Аргументовано пріоритетність врахування територіального чинника для забезпечення збалансованого розвитку сільських територій та самодостатності об'єднаних територіальних громад (І.Р. Залуцький).
- Запропоновано реалізацію інтегрованого поєднання на рівні адміністративного району територіальної, секторальної та управлінської складових державної регіональної політики щодо розвитку сільських територій. Інноваційним інструментом управління розвитком сільських територій визначено комплексну середньострокову програму модернізації сільських територій адміністративного району, яка забезпечує реалізацію на рівні адміністративного району складових державної регіональної політики щодо розвитку сільських територій за участю та в інтересах територіальних громад. Викладено засади формування, зміст та механізм реалізації такої програми (І.Р. Залуцький).
- Обґрунтовано доцільність розробки Національної доктрини розвитку сільських територій України як спеціального політико-правового документа, що детермінує основні засади державної політики підтримки сільського розвитку. Подано пропозиції щодо змісту цього документа й розглянуто ключові концептуальні особливості його розробки. Акцентовано увагу на доцільності розробки регіональної стратегії інноваційного

розвитку з обов'язковим виділенням у ній окремого блоку, присвяченого питанням стимулювання інноваційних процесів у сільській місцевості (Л.П. Казьмір).

- Висвітлено тенденції екологізації сільськогосподарського виробництва в Україні та у світі, зокрема практика вирощування сільськогосподарських культур у містах; на прикладі використання потенціалу болотних угідь показано значення пошуку незадіяних резервів для розвитку сільських територіальних громад. Розроблено рекомендації щодо розвитку органічного землеробства та виробництва органічних продуктів харчування з метою: впровадження у сільськогосподарську практику базових агроекологічних вимог і стандартів відповідно до регламентів ЄС; довгострокового підтримання родючості ґрунту та безпечного стану довкілля в сільській місцевості; активізації діяльності підприємств, пов'язаних із органічним виробництвом; покращення забезпечення населення якісною та безпечною продукцією (І.М. Куліш, І.Р. Залуцький).
- Наведено прогнозні дані щодо перспектив подальшого використання та нарощування соціально-економічного потенціалу розвитку сільських територій на прикладі Золочівського і Старосамбірського районів Львівської області. Акцентовано увагу на проблемах соціально-економічного розвитку сільських територій цих районів та шляхах їх подолання (Ф.А. Важинський).
- Досліджено шляхи стимулювання соціально-економічного розвитку сільських територій прикордоння на прикладі Яворівського району Львівської області. Розроблено рекомендації щодо пріоритетних напрямів активізації місцевих громад, а також сприяння їх згуртованості та нарощування внутрішніх резервів розвитку в напрямі економічної модернізації (І.М. Куліш).
- Проаналізовано стан соціально-економічного розвитку та оцінено природно-ресурсний потенціал Сколівського району, внаслідок чого сформульовано стратегічні цілі його розвитку. Розроблено Стратегію розвитку Сколівського району на період до 2020 р. (з перспективою до 2025 року) (В.В. Борщевський).

За результатами виконання досліджень у звітному році підготовлено та надіслано до органів влади 5 розробок (в т.ч. 1 – до центральних органів влади), впроваджено 3 розробки (в т.ч. 1 – на рівні центральних органів влади).

У звітному році в рамках виконання теми опубліковано: 9 статей (в т.ч. 5 – у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз), 9 тез доповідей, 2 методичні рекомендації для студентів Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Ґжицького.

7. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЙ В РАМКАХ ДІЇ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 14.05.2015 р., протокол №3, № державної реєстрації 0116U004037).

Науковий керівник теми: д.е.н., с.н.с. Х.М. Притула.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Ю.І. Стадницький, к.е.н. О.І. Пастернак, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк.

Термін виконання: I кв. 2016 рік – II кв. 2018 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Поглиблено теоретико-методологічні засади дослідження процесів трансформації економічного середовища прикордонних територій в умовах активізації євроінтеграційних процесів шляхом узагальнення теоретичних засад організації економічного середовища прикордонних територій, визначення основних чинників його формування та розроблення системи показників, які об'єктивно фіксують тенденції зміни економічного середовища прикордонних територій, на основі використання інтегрованих підходів до вивчення регіональних економічних систем (системного, еволюційного, інституційного) (Х.М. Притула, О.І. Пастернак).
- На основі аналізу змін якісних та кількісних характеристик структурних елементів економічного середовища прикордонних територій обґрунтовано особливості його трансформації (за рівнем глибини змін, за інтенсивністю у часі та за характером, за охопленням елементів системи тощо) із врахуванням типів трансформації (функціональні, системні, міжсистемні) (Х.М. Притула, О.І. Пастернак, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк).
- Обґрунтовано появу нових моделей поширення технологічних інновацій в умовах сучасної глобалізації, яка різко знижує опір відстані. Згідно них, дифузія технологічних інновацій може відбуватися не від «центру» до «периферії», а «хаотично», залежно від конкретної економічної ситуації у відповідному місці

простору (регіоні). Відповідно, в силу близькості до ринків збуту у країнах-членах ЄС та низького рівня логістичних витрат, можливості швидкого реагування на зміну кон'юнктури ринку, саме прикордонні регіони стануть пріоритетним об'єктом для іноземних інвесторів на предмет створення високотехнологічних підприємств у складі транснаціональних корпорацій (Ю.І. Стадницький).

- Визначено проблеми адаптації економічної системи прикордонних регіонів до нових правил та умов (за впливом на підприємницьке середовище, товарну та географічну структуру експорту та імпорту тощо), передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, за результатами експертного анкетного опитування для представників органів місцевої влади з питань соціально-економічного розвитку прикордонних областей в умовах дії Угоди про Асоціацію між ЄС та Україною (Х.М. Притула, О.І. Пастернак, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк).
- Визначено перспективні напрями розвитку прикордонних територій (за видами економічної діяльності, зазначенням потенційних партнерів для співпраці, інструментами стимулювання тощо) в умовах лібералізації зовнішньоекономічної діяльності із врахуванням пріоритетів Регіональної політики ЄС у сфері регулювання розвитку внутрішніх та зовнішніх прикордонних регіонів та основних інструментів її реалізації (Х.М. Притула, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк).
- Обґрунтовано та систематизовано чинники формування та функціонування тіньового сектору економіки прикордонних регіонів та узагальнено основні методи оцінки його рівня (Х.М. Притула, Ю.І. Стадницький).
- Удосконалено методичний інструментарій оцінки рівня тіньової економіки на регіональному рівні, який дозволив здійснити порівняльний аналіз рівня тінізації економіки прикордонних регіонів України, визначеного за методом «витрати населення – роздрібний товарооборот» та на основі проведеної експертної її оцінки. Здійснені розрахунки засвідчили збереження тенденції до зростання частки тіньового сектору у прикордонні; існування низки факторів, притаманних прикордонним регіонам, які сприяють виникненню «тіньової» господарської діяльності в їх економіці, та необхідності розробки інструментів детінізації з врахуванням регіональної специфіки (Х.М. Притула, Я.Я. Калат).

В рамках виконання теми у 2018 році підготовлено та направлено в органи влади 3 наукові розробки (в т.ч. 3 – центральним органам влади), впроваджено – 3 розробки (з них 2 – скеровані у 2017 р.), в т.ч. 3 – на рівні центральних органів влади.

За результатами виконання теми у звітному році опублікована 21 наукова праця, і т.ч. науково-аналітична доповідь, 8 статей та 13 тез доповідей.

8. РИЗИКИ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 4.07.2016 р., протокол №8, № державної реєстрації 0117U003493).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська.

Основні виконавці: д.е.н., проф. С.А. Давимука, д.е.н., проф. І.Ф. Коломієць, д.е.н., с.н.с. Г.В. Возняк, к.е.н., с.н.с. Л.Я. Бенівська, к.е.н., с.н.с. І.М. Гринчишин, к.е.н., доц. А.Р. Дуб, к.е.н., с.н.с. І.Р. Тимечко, к.е.н. Х.О. Патицька, Л.В. Ключник.

Термін виконання: III кв. 2017 р. – IV кв. 2019 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Розроблено концептуальну модель забезпечення спроможності територіальної громади, яка передбачає ефективне формування та використання фінансово-економічного потенціалу усіх суб'єктів економіки громади (органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, домогосподарств) та налагодження системної взаємодії між ними, що дозволить активізувати процеси розвитку територіальної громади за рахунок задіяння внутрішнього нереалізованого фінансово-економічного потенціалу. Критеріями спроможності територіальної громади визначено ефективність формування та використання фінансово-економічного потенціалу територіальної громади та її самодостатність (І.З. Сторонянська, Х.О. Патицька).
- Розвинуто понятійно-термінологічний апарат дослідження в частині детермінації понять: *територіальна громада, фінансово-економічний потенціал територіальної громади, спроможність територіальної громади* (Л.Я. Бенівська, Х.О. Патицька).
- Набуло подальшого розвитку обґрунтування діалектики взаємозв'язку розвитку територіальних громад та бюджетної

децентралізації із врахуванням ризиків та ефектів впливу останньої (поглиблення диференціації у рівнях розвитку ОТГ; послаблення контролю центральної влади за бюджетним процесом на місцевому рівні; зростання витрат на надання суспільних послуг для невеликих територій у випадку поширення «ефекту масштабу»; виникнення зовнішніх ефектів: «переливу і переповнення»; домінування місцевих інтересів над загальнодержавними) (Г.В. Возняк).

- Систематизовано правові, організаційні, економічні, фінансові методи державного регулювання розвитку територіальних громад за двома основними напрямками: нівелювання диспропорцій їх соціально-економічного розвитку та стимулювання розвитку територій (Л.Я. Бенюська).
- Узагальнено та систематизовано світовий досвід побудови ефективної моделі системи міжбюджетних відносин, обґрунтовано пропозиції щодо напрямів його імплементації у вітчизняну практику в частині: досягнення оптимального балансу між повноваженнями органів місцевого самоврядування та їх фінансовим забезпеченням; вдосконалення механізмів вирівнювання територій, що базується на розрахунках нормативних витрат на суспільну послугу на одного мешканця; зростання рівня фінансової автономності місцевих бюджетів (Г.В. Возняк).
- На підставі трьохетапного дослідження європейського досвіду децентралізації в сфері соціального захисту (на першому етапі визначено інституційні, адміністративні та територіальні параметри децентралізації в різних країнах, на другому – охарактеризовано фінансову архітектоніку систем соціального захисту та оцінено дієвість систем соціального захисту, на третьому – проаналізовано схеми надходження, розподілу та використання фінансових ресурсів соціального захисту на локальному рівні в умовах децентралізації) обґрунтовано висновки щодо напрямків імплементації кращого досвіду та перспектив вдосконалення децентралізованої системи соціального захисту в Україні (І.М. Гринчишин).
- Досліджено значення надходжень від оподаткування доходів фізичних осіб для місцевих бюджетів європейських держав та виявлено особливості адміністрування податку з доходів фізичних осіб в зарубіжних країнах. Обґрунтовано доцільність зміни в Україні порядку зарахування податку на доходи фізичних

осіб до місцевих бюджетів за місцем проживання фізичної особи-платника, замість місцевих бюджетів за місцезнаходженням (реєстрації) роботодавця (А.Р. Дуб).

- Проаналізовано роль податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, у складі податкових надходжень місцевих бюджетів та у групі податків з власності в країнах світу. Розкрито підходи до встановлення бази оподаткування нерухомості, висвітлено їх переваги та недоліки. Охарактеризовано повноваження органів місцевого самоврядування щодо визначення бази оподаткування, встановлення ставки податку та пільг. Запропоновано шляхи підвищення надходжень до місцевих бюджетів від оподаткування нерухомості через переоблік усієї нерухомості, а також внесенні змін в механізм адміністрування податку (А.Р. Дуб).
- Розроблено пропозиції щодо оптимізації адміністрування плати за землю як джерела доходів місцевих бюджетів в умовах реформування місцевого самоврядування, спрямовані на підвищення ефективності механізму справляння платежу на основі врахування досвіду країн ЄС, зокрема в контексті проведення оцінки бази оподаткування та встановлення податкових ставок при оподаткуванні землі (Х.О. Патицька).
- На основі аналізу міжнародного досвіду управління та фінансування освітньої сфери на локальному рівні з'ясовано, що розподіл повноважень між рівнями управління в системі освіти в країнах з високим соціально-економічним розвитком характеризується більшим рівнем децентралізації управління освітою та зміною пріоритетів у фінансуванні від збільшення державних видатків у освітню сферу до раціоналізації їх використання. Відзначено, що реформування освітньої галузі в Україні здійснюється за моделлю децентралізації з домінуючою позицією територіального самоврядування. Окреслено ризики та перспективи застосування такої моделі (Л.Я. Бенювська).
- Здійснено аналіз ефективності механізмів фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я на місцевому рівні. Критично оцінено потенційні фінансові та, пов'язані з ними, соціальні ризики запровадження нового підходу до фінансування первинної медичної допомоги (А.Р. Дуб).
- Вивчено досвід ЄС з питань взаємодії представників громадянського суспільства з владою, бізнесом та ЗМІ. Запропоновано використання підходу стратегічної філантропії в

процесі організації розвитку територіальної громади, що дозволить вирішити конкретну проблему завдяки комплексним діям представників чотирьох секторів суспільства (влада, бізнес, громадянське суспільство, ЗМІ) (І.Р. Тимечко).

- Проаналізовано іноземний досвід підвищення результативності функціонування фондів громад та запропоновано впровадження механізму формування фондів громад в Україні, що дозволить покращити фінансове забезпечення вирішення проблем місцевого розвитку на основі грантової підтримки, громадської участі та місцевої філантропії (І.Р. Тимечко).
- Досліджено теоретико-методичні основи формування ефективних механізмів трансформації фінансових ресурсів сільських та міських домогосподарств в інвестиційний ресурс регіонів (а саме, областей Карпатського регіону). Вивчено зарубіжний досвід стимулювання грошових переказів трудових мігрантів, а також переказів мігрантів з-за кордону та можливі заходи щодо їх заохочення та ефективного використання (Л.В. Ключник).

За результатами досліджень за звітний період підготовлено та направлено центральним та регіональним органам влади 6 наукових розробок (в т.ч. 5 – центральним органам влади), впроваджено 6 розробок (в т.ч. 1 – направлена у 2017 р.), з них – 5 на рівні центральних органів влади.

В рамках виконання теми за звітний період опубліковано: наукова доповідь, розділи у 3-х наукових виданнях, 28 статей (в т.ч. 21 – у наукових фахових журналах, що входять до міжнародних баз даних, 4 – за кордоном) та 18 тез доповідей.

9. ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ПЕРЕРОБНИХ ВИРОБНИЦТВ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 5.04.2017 р., протокол №4, № державної реєстрації 0118U003054).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. С.О. Ішук.

Основні виконавці: к.е.н., с.н.с. Л.Й. Созанський; к.е.н., с.н.с. Я.В. Кудря; к.е.н., доц. Л.П. Коваль; к.е.н. О.В. Ляховська, пров.інж. О.С. Процевят.

Термін виконання: I кв. 2018 р. – II кв. 2020 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Проведено комплексне оцінювання стану, динаміки і ключових тенденцій розвитку промисловості України у регіональному розрізі (С.О. Ішук, О.С. Процевят).
- Розроблено методичний інструментарій та механізми його практичної реалізації у напрямку підвищення рівня інноваційної активності, залучення прямих іноземних інвестицій у промисловий сектор економіки, зниження собівартості промислової продукції, збільшення валової доданої вартості і покращення її структури, а також нарощення експортного потенціалу вітчизняних товаровиробників (С.О. Ішук).
- Розроблено методичну платформу визначення напрямків імпортозаміщення на основі використання даних матриці «витрати-випуск». Проведено порівняльну оцінку залежності економіки України і країн ЄС від імпорту промислової продукції (за сегментами її споживання) у розрізі 16-ти виробництв переробної промисловості, класифікованих за рівнями технологічності, відповідно до стандартів Євростату. Визначено структурно-динамічні зміни у проміжному і кінцевому споживанні промислової продукції, а також валовому нагромадженні основного капіталу в Україні. Розраховано частку імпорту в роздрібному товарообороті регіонів України у розрізі продовольчих і непродовольчих товарів (Л.Й. Созанський).
- Побудовано систему пріоритетів імпортозаміщення на внутрішньому ринку промислових товарів в Україні та окреслено базові напрямки розвитку імпортозаміщувальних виробництв. Запропоновано множину інструментів регулятивного впливу держави (фіскальних, організаційних та інструментів торговельної політики), спрямованих на зменшення ступеня імпортозалежності національної економіки (С.О. Ішук, Л.Й. Созанський).
- Визначено місце інвестиційно-інноваційного потенціалу в системі забезпечення економічного розвитку вітчизняних промислових підприємств. Проведено аналіз інвестиційної та інноваційної діяльності промислових підприємств Західного регіону України; оцінено фактори впливу на рівень інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств та здійснено діагностику тенденцій його розвитку. Розроблено пропозиції щодо вдосконалення системи планування обсягів виробництва інноваційної продукції і потреби підприємств у капіталовкладеннях (Я.В. Кудря).

- Окреслено ключові тренди розвитку хімічної індустрії та визначено місце хімічної промисловості України серед основних учасників світового ринку хімічної продукції, зокрема, серед країн ЄС. За результатами оцінювання структури та динаміки розвитку в Україні основних хімічних виробництв (у площині їх основної, зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності) визначено сильні і слабкі сторони вітчизняної хімічної промисловості та перспективи її подальшого функціонування (С.О. Ішук, Л.П. Коваль).
- На підставі кластеризації регіонів України за рівнем розвитку хімічної промисловості упродовж 2012-2017 років побудовано мезорівневі матриці економічного і ресурсного потенціалу хімічних виробництв. Проведено групування регіонів за значеннями показників структури і динаміки обсягів реалізації та експорту хімічної продукції, а також показників ефективності функціонування (продуктивності праці, рентабельності операційної діяльності, фінансового результату, частки прибуткових підприємств) хімічних виробництв. Виявлено основні проблеми, що стримують розвиток вітчизняної хімічної промисловості (С.О. Ішук, Л.П. Коваль, О.В. Ляховська, О.С. Процевят).
- Проведено комплексне дослідження міжсекторальних зв'язків хімічної промисловості за напрямками використання хімічної продукції (у сегменті проміжного споживання) усіма видами економічної діяльності. Проведено порівняльну оцінку рівня витратності та імпортозалежності хімічних виробництв України і країн ЄС. Побудовано товарну і географічну структури імпорту хімічної продукції в Україні (Л.Й. Созанський).
- Аналітично обґрунтовано перспективи розвитку хімічної промисловості в Україні за такими ключовими напрямками: активізація діяльності базових виробництв неорганічної та органічної хімії; зменшення рівня імпортозалежності національної економіки за окремими видами хімічної продукції; зміна структури експорту хімічної продукції, відповідно до стандартів індустріальних країн ЄС (С.О. Ішук, Л.П. Коваль).
- Запропоновано систему організаційно-економічних механізмів, спрямованих на подолання викликів та загроз, які супроводжують діяльність хімічних виробництв в Україні, надто в умовах загострення конкуренції на світовому ринку хімічної продукції. У цьому контексті розроблено комплекс заходів,

реалізація яких сприятиме: зниженню сировинної залежності хімічної промисловості України, створенню нових імпортозамісних виробництв, підвищенню ефективності функціонування хімічних підприємств, збільшенню та диверсифікації експортного потенціалу вітчизняних хімічних виробництв і стимулюванню їх інноваційної активності (С.О. Іщук).

За звітний період за результатами досліджень опубліковано: 2 монографії, наукове видання, 29 статей у фахових виданнях (з яких 5 – у закордонних виданнях), 22 тези у матеріалах конференцій.

За результатами виконання теми у звітному році підготовлено та направлено в органи влади 4 наукові розробки (із них 4 – до центральних органів влади), з них впроваджено – 4 розробки (в т.ч. на рівні центральних органів влади – 4).

10. ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 6.09.2017 р., протокол № 8. № державної реєстрації 0118U001493).

Науковий керівник теми: д.е.н., доц. В.В. Борщевський.

Основні виконавці: к.е.н., доц. І.Р. Залуцький; к.е.н., с.н.с. Ф.А. Важинський; к.н.держ.упр., с.н.с. І.М. Куліш; к.соц.н. А.О. Максименко; к.е.н. М.А. Бас-Юрчишин; к.е.н. Л.П. Казьмір.

Термін виконання: III кв. 2018 р. – IV кв. 2020 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Проаналізовано концептуальні засади та механізми стимулювання розвитку сільських територіальних громад у країнах-членах ЄС з погляду перспективи їх адаптації в Україні. Вивчено європейський досвід застосування принципів субсидіарності, збалансованого розвитку та багатофункціональності сільської економіки в контексті підвищення ефективності використання людських, фінансових і природних ресурсів українського села та підвищення якості життя сільських мешканців і соціально-економічного розвитку сільських територіальних громад Західного регіону України (В.В. Борщевський).
- Окреслено роль інституційного, фінансового, соціального та інформаційного механізмів у стимулюванні розвитку сільських

територіальних громад з погляду соціально-економічних пріоритетів ЄС. Узагальнено засоби впливу органів державної влади та місцевого самоврядування країн-членів ЄС у контексті розвитку сільських територіальних громад. Сформульовано пропозиції для органів державної влади та місцевого самоврядування щодо адаптації досвіду ЄС в розвитку сільських територіальних громад в сучасних реаліях України (В.В. Борщевський, І.Р. Залуцький).

- Визначено особливості інформаційного забезпечення сільських територіальних громад на прикладі Карпатського регіону України. Проаналізовано наповнення сторінок соціальної мережі (Facebook) сільських територіальних громад. Розглянуто особливості представлення сільських територіальних громад у соціальних мережах та вплив соціальних мереж на формування бренду території (А.О. Максименко).
- Досліджено регіональні особливості організації системи охорони здоров'я в об'єднаних територіальних громадах Західного регіону в контексті реалізації медичної та адміністративно-територіальної реформ. Розроблено систему підходів для активізації змін у сфері охорони здоров'я в об'єднаних територіальних громадах, а також запропоновано механізми запровадження принципів медичного страхування у цій сфері (М.А. Бас-Юрчишин).
- Проаналізовано досвід об'єднаних територіальних громад щодо освітньої реформи та запропоновано алгоритм налагодження освітнього процесу в об'єднаній територіальній громаді. Розроблено методичні рекомендації щодо створення органу управління освітою та передачі майна закладів освіти у власність об'єднаної територіальної громади, надання автономії закладам освіти та формування освітнього округу з опорними школами (М.А. Бас-Юрчишин).
- Проаналізовано досвід економічно розвинутих країн щодо підвищення ефективності використання інноваційного потенціалу агропромислового комплексу та виокремлено можливості його застосування в регіонах України. Окреслено вплив регіональної політики на формування наукової та виробничої складових інноваційного потенціалу регіонів (Ф.А. Важинський).
- Проведено аналіз польського досвіду щодо стимулювання розвитку сільських територіальних громад та підтримки малого і

середнього бізнесу органами місцевого самоврядування. Зокрема, досліджено й систематизовано інструменти, які керівництво гміни може використовувати для стимулювання підприємництва. Розглянуто особливості концепції неоеендогенного розвитку територій, що зорієнтована на мобілізацію внутрішніх ресурсів з максимальним врахуванням зовнішніх сил впливу (Л.П. Казьмір).

- Здійснено співставлення європейських практик забезпечення продовольчої безпеки із можливостями сільських територій України; проаналізовані впливи сільськогосподарської кооперації та агрохолдингів на розвиток сільських територій; розкрита роль інновацій у розвитку сільської економіки; окреслено значення створення та захисту ринків збуту для формування успішної аграрної політики (І.М. Куліш).

За результатами виконання теми у звітному році підготовлено на надіслано до органів влади 2 розробки, з них впроваджена – 1.

За результатами досліджень у звітному році опубліковано: 9 статей (в т.ч. 7 – у періодичних виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз; 1 – за кордоном), 19 тез доповідей.

11. ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ УЧАСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНИХ ЛАНЦЮГАХ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ.

Вид тематики: відомча (постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 6.09.2017 р., протокол №8, № державної реєстрації 0118U001494).

Науковий керівник теми: д.е.н., с.н.с. Х.М. Притула.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Ю.І. Стадницький, к.е.н. О.І. Пастернак, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк.

Термін виконання: III кв. 2018 р. – IV кв. 2020 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

- Обґрунтовано науково-методичні підходи до вивчення особливостей функціонування глобальних ланцюгів доданої вартості у транскордонному просторі, зокрема здійснено аналіз особливостей формування та функціонування глобальних ланцюгів доданої вартості у транскордонному просторі та окреслено передумови включення економік прикордонних регіонів до глобальних ланцюгів доданої вартості у транскордонному просторі Україна – ЄС (Х.М. Притула, Я.Я. Калат, О.П. Демедюк).

- Узагальнено світову практику функціонування глобальних ланцюгів вартості. Зроблено висновок, що активність держави у створенні привабливого інвестиційного середовища є важливим чинником виникнення виробничих, управлінських, проектних і маркетингових ланок ланцюгів доданої вартості на території України, а також утворення ТНК з центром в Україні (Ю.І. Стадницький).
- Окреслено передумови включення економік прикордонних регіонів України до глобальних ланцюгів доданої вартості у транскордонному просторі Україна-ЄС. Досліджено проблеми, з якими стикаються українські компанії при входженні в глобальні ланцюги доданої вартості. Обґрунтовано роль маркетингу та брендингу в формуванні глобальних ланцюгів доданої вартості (О.І. Пастернак).
- Проведено аналіз залученості різних країн світу в глобальних ланцюгах доданої вартості, який дозволив виявити тенденцію, що в менш розвинених країнах (в т.ч. в Україні) показник рівня розвитку маркетингу значно перевищує показник ширини ланцюгів доданої вартості, що є властиво для країн з перехідною економікою, тоді як у високорозвинених країнах світу дані показники співвимірні (О.І. Пастернак).
- Проаналізовано методологічні підходи до оцінки глобальних ланцюгів доданої вартості у світі та методики оцінювання участі країн в глобальних ланцюгах вартості, зокрема методику Каплінського та Моріса, метод висхідних та низхідних зв'язків Купмена та метод обчислення доходу глобального ланцюга Тіммера, що використовуються ОЄСР, а також метод визначення конкурентоспроможності експорту, що використовується Світовим Банком. Окреслено особливості баз даних, які використовуються для обчислення індексу участі в глобальних ланцюгах вартості за кожним з аналізованих методів (Я.Я. Калат, О.П. Демедюк).
- Проаналізовано позиції України в глобальних ланцюгах вартості у сферах квітникарства, вирощування овочів та фруктів, їх переробки, а також виробництва одягу та взуття (О.П. Демедюк).

За результатами досліджень даної тематики у звітному році опубліковано 13 наукових праць, в т.ч. 6 – у фахових періодичних виданнях (з них 3 – за кордоном) та 7 тез доповідей. Підготовлено та скеровано до центральних та регіональних органів влади 1 наукову розробку.

12. МЕХАНІЗМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ, НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ .

Вид тематики: відомча (в межах бюджетної програми 6541230; постанова Бюро Відділення економіки НАН України від 21.08.2018 р., протокол №7; № державної реєстрації 0118U006583).

Науковий керівник теми: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська.

Основні виконавці: д.е.н., проф. Кравців В.С.; д.е.н., проф. Мельник М.І.; д.е.н., с.н.с. Г.В. Возняк; к.е.н., с.н.с. Л.Я. Бенюк, к.е.н., с.н.с. П.В. Жук; к.е.н., доц. А.Р. Дуб; д.е.н., с.н.с. М.В. Максимчук; к.е.н., с.н.с. Л.Й. Созанський; к.е.н. І.С. Гринчишин; к.е.н., с.н.с. І.Р. Тимечко; к.е.н., О.В. Кушнірецька; к.е.н., доц. О.Й. Жабинець; к.н.держ.упр., с.н.с. М.М. Біль; к.е.н., с.н.с. О.І. Гулич; к.е.н., с.н.с. І.А. Колодійчук; к.е.н., с.н.с. В.О. Полюга; к.е.н. І.В. Лещух.

Термін виконання: 1.09.2018 р. – 31.12.2019 р.

Основні результати досліджень у звітному році:

Відповідно до технічного завдання у звітному році виконано I етап роботи «Результати першого етапу децентралізації в Україні: оцінка та ризики подальшої децентралізації», в рамках якого:

- Розроблено методика комплексного аналізу ефективності механізмів адміністративно-фінансової децентралізації в контексті їх впливу на соціально-економічний розвиток регіонів та територіальних громад. Запропонована методика протестована на прикладі областей Карпатського регіону, що дозволило виявити ризики посилення дисбалансів соціально-економічного розвитку на рівні територіальних громад, районів, регіонів; потенційні загрози розширення депресивних територій за рахунок формування неспроможних громад; посилення розриву між міськими та сільськими територіями через слабку включеність міст в процеси об'єднання (І.З. Сторонянська, М.І. Мельник, С.Л. Шульц, І.М. Гринчишин, Л.Я. Бенюк).
- Проаналізовано розподіл повноважень органів влади та органів місцевого самоврядування в розрізі адміністративно-територіальних рівнів публічного управління та здійснено комплексне аналітичне дослідження їх фінансового забезпечення на прикладі Карпатського регіону. Встановлено, що розширення прав органів місцевого самоврядування у прийнятті рішень супроводжується варіацією бюджетної спроможності щодо наповнення їх бюджетів та здійснення видаткових повноважень.

Визначено, що побудова ефективної моделі місцевого самоврядування на базовому рівні адміністративно-територіального устрою потребує паритету повноважень та фінансових ресурсів, а також ефективного використання територіальними громадами їх внутрішнього потенціалу (І.М. Гринчишин, Х.О. Патицька, Л.В. Ключник).

- Запропоновано методичні підходи до оцінювання результатів адміністративно-фінансової децентралізації у сфері використання природно-ресурсного потенціалу територіальних громад, екологічної безпеки та виявлення ризиків реформування територіальної основи місцевого самоврядування; – проведено апробацію розроблених методичних прийомів та здійснено оцінку результатів адміністративно-фінансової децентралізації у сфері використання природно-ресурсного потенціалу територіальних громад, екологічної безпеки та виявлення ризиків реформування територіальної основи місцевого самоврядування на прикладі регіону (Львівська область) (П.В. Жук, О.І. Гулич, В.О. Полюга, І.А. Колодійчук).
- Проведено аналіз інвестиційно-кредитних механізмів стимулювання економічного розвитку територіальних громад на першому етапі децентралізації в Україні. Виявлено ризики та проблеми їх функціонування, зокрема в частині розподілу і використання субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, субвенції на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад та коштів Державного фонду регіонального розвитку. Запропоновано напрями вдосконалення інвестиційних механізмів стимулювання економічного розвитку об'єднаних територіальних громад (А.Р. Дуб).
- Визначено ключові тенденції економічного розвитку регіонів під впливом практичної реалізації механізмів адміністративно-фінансової децентралізації в Україні упродовж 2015-2017 років. На основі проведених розрахунків встановлено математичні залежності та обґрунтовано причинно-наслідкові зв'язки між змінами, які відбулись у структурі та динаміці формування дохідної і видаткової частин бюджетів областей, а також капітальних інвестицій останніх, з одного боку, та результатами функціонування економіки на регіональному рівні – з іншого. Побудовано матрицю відповідності регіонів обраним критеріям

ефективності фінансової децентралізації (С.О. Іщук, Л.Й. Созанський).

- Представлено методологію соціологічного дослідження представників органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад. Розроблено анкету для опитування представників органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад, що включає оцінку інформаційного та документального забезпечення ОТГ; змін у інфраструктурі та наданні послуг населенню; виокремлення основних проблем розвитку ОТГ; окреслення перспектив їх розвитку; оцінку громадянської активності мешканців громад (А.О. Максименко, А.Р. Дуб, І.М. Гринчишин, І.Р. Тимечко, Р.Т. Теслюк, М.М. Біль, О.О. Левицька).
- Досліджено ризики посилення диференціації розвитку територій під впливом реформи децентралізації. Виділено та систематизовано види асиметрій розвитку з врахуванням особливостей реформування: організаційні, бюджетні, інституційні, функціональні, соціальні. Запропоновано шляхи подолання внутрішньорегіональної диференціації розвитку територіальних громад (Л.Я. Бенювська).
- Проаналізовано ефективність механізмів децентралізації у сфері освіти на регіональному та локальному рівнях, досліджено стратегії та плани розвитку ОТГ Карпатського регіону на предмет наявності напрямів розвитку системи освіти на їх території, відповідність загальнонаціональній стратегії розвитку освіти та стратегіям розвитку регіонів. Виявлено, що ОТГ, які вже мають сформовану управлінську структуру, працюють над розробкою локальної освітньої політики і, зазвичай, така ініціатива підтримується міжнародними програмами розвитку місцевого самоврядування. (Л.Я. Бенювська, Н.Р. Синюра-Ростун).
- Визначено проблеми бюджетного контролю на рівні органів місцевого самоврядування (відсутність цілісної системи контролю за рішеннями органів місцевого самоврядування та їх відповідності Конституції та Бюджетному Кодексу, в частині формування і використання бюджетних коштів; відсутність чіткого розмежування функцій контролюючих органів та сфер їх діяльності в загальній системі бюджетного контролю; слабе інформаційне та програмне забезпечення аудиторського процесу; ігнорування керівниками підконтрольних об'єктів пропозицій та рекомендацій фахівців щодо уникнення бюджетних порушень в

майбутньому) та обґрунтовано напрями їх вирішення в умовах адміністративно-фінансової децентралізації (Г.В. Возняк).

- Систематизовано інструменти громадської участі на основі концепції Доброго місцевого і регіонального врядування Ради Європи та проаналізовано використання їх територіальними громадами в умовах децентралізації в Україні, що дозволило виявити позитивний взаємовплив активізації громадськості через використання інструментів громадської участі та об'єднання територіальних громад (І.Р. Тимечко).
- Досліджено основні переваги, недоліки та виклики у реалізації міжмуніципального співробітництва об'єднаних територіальних громад України, визначено орієнтири та перспективи його розвитку, а також окреслені можливі заходи регіональної політики, реалізація яких сприятиме удосконаленню механізмів міжмуніципального співробітництва та активізації процесів його практичного використання (М.В. Максимчук).
- Проаналізовано особливості формування власних доходів та бюджетного вирівнювання розвитку міст обласного значення Карпатського регіону України в умовах фінансової децентралізації. Проведено оцінку ефективності бюджетного фінансування соціально-економічного розвитку міст обласного значення Карпатського регіону на основі оцінювання коефіцієнтів еластичності темпів росту власних доходів та окремих видатків бюджетів досліджуваних міст (М.І. Мельник, І.В. Лещух, Р.Є. Яремчук).
- Визначено прогалини та неузгодженості нормативно-правового законодавства (2014-2018 рр.) щодо формування та удосконалення документації з містобудування та просторового планування на базовому адміністративному рівні – ОТГ, оцінено рівень доступності до документації з просторового планування, а також механізми фінансування її розробки та актуалізації (С.Д. Щеглюк).

За результатами виконання теми у звітному році опубліковано наукове видання (наукову доповідь), брошуру, 4 статті (в т.ч. 2 – за кордоном), 7 тез доповідей. Підготовлено та направлено до центральних органів влади 1 наукову розробку.

ДОГОВІРНА ТЕМАТИКА

1. СТИМУЛЮВАННЯ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНАХ У ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄС: КРАЩІ ПРАКТИКИ КРАЇН СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА.

Вид тематики: тематика, що виконувалась за рахунок грантів міжнародних та закордонних організацій (Проект технічної допомоги Європейського Союзу, програма Еразмус+, напрям Жан Моне, за підтримки Європейського інструменту сусідства (European Neighbourhood Instrument) на виконання Міжнародного договору – Рамкової угоди між Урядом України та Комісією Європейських Співтовариств від 12.12.2006 (ратифікована із заявою української сторони Законом України від 03.09.2008, № 360-VI)). *Номер проекту: 599948-EPP-1-2018-1-UA-EPPJMO-SUPPA).*

Академічний координатор проекту: д.е.н., проф. І.З. Сторонянська

Координатор проекту: д.е.н., с.н.с. Х.М. Притула. Асистент проекту: Я.Я. Калат.

Термін виконання: 01.09.2018 р. – 31.08.2021 р.

Партнери проекту: Інститут єврорегіональних студій (IERS), Румунія; Центр передового досвіду при Варшавській школі економіки (CEWSE), Польща; Університет Дебрецена, Угорщина; Університет Орадя, Румунія, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна; ECSA-Молдова («E- Institute»)

Основні результати досліджень у звітному році:

- Розроблено методику проведення соціологічного дослідження, зорієнтованого на територіальні громади прикордоння, зокрема обґрунтовано інструментарій збору, обробки та аналізу соціологічної інформації, що дозволять реалізувати цілі і завдання соціологічного дослідження (Х.М. Притула, Я.Я. Калат).
- Організовано та проведено соціологічне дослідження у розрізі прикордонних громад (на рівні ОТГ, міських, селищних та сільських рад), які безпосередньо межують з країнами-членами ЄС стосовно оцінки їх економічного потенціалу, поточного стану розвитку транскордонного співробітництва та перспектив розвитку в контексті реформи децентралізації. До опитування залучено представників 124 громад (Х.М. Притула, Я.Я. Калат).

III. НАУКОВО-ЕКСПЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ІНТЕРЕСАХ ТА НА ЗАМОВЛЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

У звітному році науковцями Інституту підготовлено низку науково-експертних документів та матеріалів, пропозицій та рекомендацій в інтересах та на замовлення органів державної влади різних рівнів. Серед них:

Пропозиції до Методики проведення інтерактивного та анкетного опитувань за напрямками досліджень індексу конкурентоспроможності регіонів.

Обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення Методики проведення інтерактивного та анкетного опитувань для визначення індексу конкурентоспроможності регіонів за такими напрямками: 1-й – якість транспортної інфраструктури, якість та доступність послуг сфери охорони здоров'я; 2-й – якість та доступність вищої та професійно-технічної освіти, відповідність рівня знань та кваліфікацій випускників вищих навчальних закладів та професійно-технічних навчальних закладів вимогам роботодавців, рівень ділової активності та конкуренції в регіоні, рівень купівельної спроможності населення; 3-й – доступність новітніх технологій, рівень розвитку інфраструктури підтримки підприємництва, легкість ведення бізнесу, співпраця підприємств з вищими навчальними закладами у сфері науково-дослідних розробок, створення і розвиток високотехнологічних виробництв підприємств.

Направлено: Генеральному директору Директорату регіонального розвитку Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (лист № 5/81 від 16.03.2018 р.).

Пропозиції щодо змін і доповнень до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення державних гарантій для гірських та високогірних населених пунктів» (в частині змін та доповнень до Закону України «Про статус гірських населених пунктів в Україні»).

Внесено пропозиції щодо змін і доповнень до ст. 1, 2, 3, 4 законопроекту № 6439, які конкретизують його положення стосовно віднесення населених пунктів до категорії високогірних, порядку надання їм відповідного статусу, гарантій врахування специфіки гірських територій у процесі реформування адміністративно-

територіального устрою, збереження та розвитку соціальної інфраструктури гірських населених пунктів, бюджетного забезпечення територіальних громад у гірських місцевостях, розвитку державно-приватного партнерства задля стимулювання економічного розвитку гірських населених пунктів й створення нових робочих місць.

Направлено: голові Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Верховної Ради України Власенку С.В. (лист №6/28 від 23.01.2018 р.); народному депутату України Княжицькому М. Л. (лист №6/29 від 23.01.2018 р.).

Експертний висновок та пропозиції до законопроекту «Про засади адміністративно-територіального устрою України» (№8051).

В експертному висновку зазначено невідповідність назви законопроекту його змісту, який стосується питань адміністративно-територіального поділу, а не устрою; суперечність деяких положень законопроекту Конституції України, зокрема ст. 4 та 7; недоречність включення у законопроект пунктів щодо територій з особливим характером управління (ст. 11) тощо. Подано відповідні пропозиції щодо змін та доповнень до ст. 1, 4, 6, 7, 11, 13, 14 законопроекту.

Направлено: Відділення економіки НАН України (Лист №1/205-18 від 12.07.2018 р.). Висновок підготовлено на виконання доручення Верховної Ради України (Комітет з питань науки і освіти) (лист №04-23/20-858 від 4.07. 2018 р.)

Матеріали до аналітичної доповіді «До Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2018 році».

Зроблено підсумки основних досягнень бюджетної децентралізації. Окреслено основні кроки розв'язання проблем у сфері фінансової децентралізації.

Направлено: Національний інститут стратегічних досліджень (лист № 1/218 від 16.06.2018 р.).

Науково-аналітична записка «Трансформація механізму зарахування ПДФО до місцевих бюджетів з метою вирівнювання можливостей розвитку територіальних громад».

У науково-аналітичній записці обгрунтовано доцільність зміни в Україні порядку зарахування ПДФО до місцевих бюджетів за місцем проживання фізичної особи-платника, замість місцевих бюджетів за місцезнаходженням (реєстрації) роботодавця на основі виявлення

особливостей адміністрування податку з доходів фізичних осіб в зарубіжних країнах.

Направлено: Директорат з питань розвитку місцевого самоврядування, територіальної організації влади та адміністративно-територіального устрою (лист №7/198 від 06.07.2018 р.); Міністерство фінансів України (лист №7/198 від 06.07.2018 р.).

Зауваження та пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулювання створення та діяльності дрібних фермерських господарств і деконцентрації повноважень у сфері земельних відносин».

Аргументовано, що запропонований законопроект має ряд суттєвих недоліків, зокрема є громіздким (передбачає зміни до 39 законодавчих актів, в т.ч. до 9 Кодексів) та містить низку суперечливих за змістом норм. Обґрунтовано необхідність відповідного доопрацювання цього законопроекту в контексті системної удосконалення законодавчої бази щодо земельної децентралізації та уникнення загроз наростання суспільно небезпечних ризиків.

Направлено: Департамент агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації (лист № 1/44 від 9.02.2018 р.).

Науково-аналітична записка «Перспективи розвитку зеленого сільського туризму на території українсько-польського прикордоння (на прикладі транскордонного біосферного резервату «Розточчя»).

Здійснено аналіз сучасного стану розвитку зеленого сільського туризму в українсько-польському прикордонні. Запропоновано практичні рекомендації щодо розвитку зеленого сільського туризму на території українсько-польського прикордоння (на прикладі транскордонного біосферного резервату «Розточчя»).

Направлено: Департамент екомережі та природно-заповідного фонду Міністерства екології та природних ресурсів України; Департамент туризму та курортів Міністерства економічного розвитку і торгівлі України; Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції; Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи; Управління туризму та курортів Львівської обласної державної адміністрації; Департамент міжнародної технічної допомоги та міжнародного співробітництва Львівської обласної державної

адміністрації; Департамент екології та природних ресурсів Львівської обласної державної адміністрації; Яворівський національний природний парк (лист № 04-1/326 від 11.12.2018 р.);

Аналітичні матеріали «Соціально-економічне обґрунтування перспектив розбудови мережі пунктів пропуску через державний кордон у Закарпатській області».

Визначено перспективи розбудови мережі пунктів перетину державного кордону на межі Закарпатської області України та оцінено її вплив на соціально-економічний розвиток Закарпатської області на основі проведення комплексного аналізу розвитку транскордонних регіонів за участі Закарпатської області України.

Направлено: Закарпатська митниця ДФС (лист № 4-1/276 від 11.10.2018 р.).

Пропозиції щодо проекту Порядку використання в особливий період земель сільськогосподарського призначення, які надано в оренду.

Розкрито проблеми регулювання правового режиму особливого періоду в Україні та ризики його імплементації щодо орендного сільськогосподарського землекористування з позиції законодавчих гарантій в сфері земельних відносин.

Направлено: Департамент агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації (лист № 1/288 від 26.10.2018 р.)

Методичні рекомендації «Освіта в об'єднаній територіальній громаді: перші кроки».

Здійснено аналіз досвіду окремих об'єднаних територіальних громад щодо освітньої реформи та запропоновано алгоритм налагодження освітнього процесу в об'єднаній територіальній громаді, як послідовність дій переходу до нових умов функціонування освітніх закладів та підвищення ефективності їх діяльності.

Направлено: Підберізцівська сільська рада об'єднаної територіальної громади (лист № 4/216 від 20.07.2018 р.).

Крім того, у звітному році забезпечено розміщення науково-експертних матеріалів та коментарів науковців Інституту на web-сайті Інституту (режим доступу: <http://ird.gov.ua/ird01/p1056>).

IV. ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ У НАРОДНОМУ ГОСПОДАРСТВІ

За результатами досліджень в 2018 р. підготовлено та надіслано в органи влади, установи та організації 53 аналітичних та доповідних записок, наукових доповідей, експертних висновків та рекомендацій, з них впроваджено 37 розробок. Ще 6 впроваджень отримано у звітному році за результатами досліджень 2017 р. До вищих державних органів країни (Верховної Ради України, Адміністрації Президента України, міністерств та відомств) скеровано 29 розробок, впроваджено на рівні центральних органів влади 22 розробки (в т.ч. 4 – за результатами досліджень 2017 р.).

Приклади розробок Інституту, впроваджених в 2018 році

№ з/п	Назва розробки (автори)	Призначення НТП	Показники результативності, значення для галузей економіки	Місце впровадження (дата впровадження)	Перспективи подальшого використання
1	Науково-аналітична записка «Фінансове вирівнювання розвитку територій в умовах бюджетної децентралізації: проблеми та напрямки вдосконалення» (Автори: І.З. Сторонянська, Л.Я. Беновська)	Комітет Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування; Міністерство фінансів України; Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.	Проаналізовано зміни системи фінансового вирівнювання в Україні в умовах сучасних реформ децентралізації. Окреслено проблеми дисбалансів бюджетів та шляхи їх розв'язання.	Верховна Рада України, Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (21.06.2018); Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (06.07.2018)	Матеріали розробки будуть використані при подальшому вдосконаленні системи міжбюджетних відносин в Україні
2	Наукова доповідь «Механізми адміністративно-фінансової децентралізації: світові практики та напрямки їх імплементації»	центральним та регіональним органам влади, асоціаціям органів місцевого самоврядування	Запропоновано напрямки вдосконалення фінансових інструментів забезпечення спроможності	Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (28.11.2018)	Використання при прийнятті управлінських рішень щодо вдосконалення фінансових інструментів

	тації в Україні» (Автори: І.З. Сторонянська, Л.Я. Бенюська, Г.В. Возняк, І.М. Гринчишин, А.Р. Дуб, Л.В. Ключник, Х.О. Патицька, І.Р. Тимечко)		місцевих бюджетів		наповнення місцевих бюджетів
3	Рекомендації круглого столу «Розвиток гірських територій Карпат: європейський досвід та вітчизняна практика» (Автор: П.В. Жук)	центральним та регіональним органам влади	Обґрунтовано шляхи та інструменти розвитку гірських територій в Україні, залучення інвестицій недержавного сектору для створення робочих місць у гірських населених пунктах	Комітет з питань промислової політики та підприємництва Верховної Ради України (14.06.2018); Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи Верховної Ради України (27.06.2018); Комітет з питань науки і освіти Верховної Ради України (21.06.2018); Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Верховної Ради України (10.07.2018); Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (26.06.2018); Закарпатська обласна державна адміністрація (11.07.2018); Львівська обласна рада (09.07.2018)	Використання під час розгляду законодавчих ініціатив та при розробці стратегічних і програмних документів стосовно розвитку гірських територій

4	<p>Науково-аналітична доповідь «Розвиток транскордонного співробітництва. Тіньовий сектор в економіці прикордонних територій» (Колектив авторів під керівн. Х.М. Притули)</p>	<p>центральним та регіональним органам влади</p>	<p>Проведено оцінку рівня тінізації економіки прикордоння, неформальної зайнятості та запропоновано концептуальні засади інституалізації економіки прикордонних регіонів України.</p>	<p>Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (17.07.2018); Міністерство соціальної політики України (01.08.2018)</p>	<p>Використання органами влади для підготовки програм та стратегій розвитку прикордонних регіонів</p>
5	<p>Науково-аналітична записка «Програмні засади модернізації сільських територій в умовах децентралізації». (Автори: В.В. Борщевський, І.Р. Залуцький)</p>	<p>центральним та регіональним органам влади</p>	<p>Обґрунтовано засади формування та механізм реалізації Комплексної середньострокової програми модернізації сільських територій адмін. району.</p>	<p>Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи Верховної Ради України (06.04.2018); Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Верховної Ради України (16.07.2018); Міністерство екології та природних ресурсів України (05.04.2018); Департамент економічної політики Львівської обласної державної адміністрації (02.05.2018); Рівненська обласна рада (05.04.2018); Департамент архітектури та розвитку містобудування Львівської обласної державної адміністрації (02.05.2018); Волинська обласна державна</p>	<p>Використання під час проведення подальших етапів адміністративно-територіальної реформи.</p>

				адміністрація (02.05.2018); Департамент агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації (04.05.2018)	
6	Аналітична записка «Щодо механізму запровадження ринку земель сільськогосподарського призначення в умовах проведення адміністративно-територіальної реформи» (Автори: В.В. Борщевський, І.Р. Залуцький)	Департамент з питань фінансового та економічного розвитку Секретаріату Кабінету Міністрів України	Обґрунтовано пріоритетні напрями та етапи запровадження ринку земель сільськогосподарського призначення в умовах подальшого проведення адміністративно-територіальної реформи.	Кабінет Міністрів України (23.07.2018)	Використання при розробці документів щодо запровадження ринку земель сільськогосподарського призначення в умовах подальшого проведення адміністративно-територіальної реформи.
7	Науково-аналітична записка «Економіка регіонів України: сучасні тренди та перспективи розвитку». (Автори: С.О. Іщук, Л.Й. Созанський)	Міністерству економічного розвитку і торгівлі України; Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України; обласним державним адміністраціям.	Визначено основні тенденції розвитку ключових секторів національної і регіональної економіки та проведено діагностику структурних змін у товарному експорті регіонів України.	Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (01.08.2018); Одеська обласна державна адміністрація (04.07.2018); Департамент економічної політики Львівської обласної державної адміністрації (11.07.2018); Департамент економічного розвитку і торгівлі Київської обласної державної адміністрації (18.07.2018)	Використання при прийнятті управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності на національному у та регіональному рівні.

8	<p>Наукова доповідь «Просторові форми організації бізнесу в Україні: тенденції, перспективи та механізми розвитку». (Автори: М.І. Мельник, С.Д. Щеглюк, О.В. Кушнірецька, І.В. Лещух, О.Й. Жабинець, Н.Р. Синюра-Ростун, Р.Є. Яремчук)</p>	<p>Центральні та регіональні органи влади, Асоціація міст України, Національний інститут стратегічних досліджень</p>	<p>Окреслено тенденції, перспективи та розроблено механізми розвитку пріоритетних просторових форм організації бізнесу в регіонах України.</p>	<p>Національний інститут стратегічних досліджень (21.09.2018); Закарпатська обласна державна адміністрація (02.11.2018); Львівське регіональне відділення Асоціації міст України (10.07.2018); Запорізька торгово-промислова палата (03.09.2018); Департамент економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної державної адміністрації (20.08.2018); Департамент економіки та європейської інтеграції Волинської обласної державної адміністрації (13.08.2018); Департамент економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Івано-Франківської обласної державної адміністрації (28.09.2018); Департамент регіонального розвитку Чернівецької обласної державної адміністрації (27.09.2018)</p>	<p>При підготовці програм розвитку малого та середнього підприємництва</p>
9	<p>Наукова доповідь "Цілі сталого розвитку для України: регіональний вимір". (Автори: І.З. Сторонянська, В.В. Борщевський, С.О. Ішук, С.Л. Шульц, П.В. Жук,</p>	<p>Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України; обласні адміністрації.</p>	<p>Здійснено адаптацію моніторингу досягнення Цілей Сталого Розвитку до регіонального рівня та представлено результати</p>	<p>Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (20.09.2018); Київська обласна державна адміністрація (21.08.2018); Запорізька обласна державна адміністрація (26.06.2018); Херсонська обласна державна адміністрація (23.08.2018); Луганська обласна державна</p>	<p>Матеріали розробки можуть стати підґрунтям для вироблення напрямів корегування політики та механізмів</p>

	М.І. Мельник, Х.М. Притула, Л.Я. Бенюк та ін.)		моніторингу регіонів України за період 2011- 2016 рр.	адміністрація (06.08.2018); Департамент економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Хмельницької обласної державної адміністрації (06.08.2018); Департамент регіонального розвитку Черкаської обласної державної адміністрації (11.09.2018); Департамент соціального захисту населення Миколаївської обласної державної адміністрації (10.09.2018); Волинська обласна державна адміністрація (07.12.2018)	досягнення Цілей Сталого Розвитку на регіональному рівні.
10	Науково-аналітична записка «Розвиток промислового сектора економіки регіонів України: тенденції та ефективність». (Автори: С.О. Іщук, Л.Й. Созанський, О.С. Процевят)	Комітету з питань промислової політики та підприємництва Верховної ради України; Департаменту промислової політики Міністерства економічного розвитку і торгівлі України; обласним державним адміністраціям.	Розраховано інтегральні індекси, які комплексно характеризують конкурентні переваги промислового сектору економіки регіонів України.	Львівська обласна державна адміністрація (10.04.2018); Департамент економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації (22.03.2018); Департамент економічного розвитку, торгівлі та залучення інвестицій Полтавської обласної державної адміністрації (17.04.2018); Департамент економічного розвитку і торгівлі Київської обласної державної адміністрації (11.04.2018); Департамент економічного розвитку та регіональної політики Миколаївської обласної державної адміністрації (10.04.2018); Департамент економічного розвитку	Використання при розробці відповідних програмних документів, що стосуються розвитку промислового сектору економіки

				<p>торгівлі та міжнародного співробітництва Житомирської обласної державної адміністрації (12.04.2018);</p> <p>Рівненська обласна державна адміністрація (13.04.2018);</p> <p>Департамент економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Хмельницької обласної державної адміністрації (13.04.2018);</p> <p>Херсонська обласна державна адміністрація (27.04.2018);</p> <p>Департамент інфраструктури Черкаської обласної державної адміністрації (22.05.2018);</p> <p>Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (21.05.2018)</p>	
11	<p>Наукова доповідь "Територіальний розвиток і регіональна політика в Україні: виклики та пріоритети сталого ендогенного зростання регіонів України в умовах сучасних реформ" (колектив авторів під керівн. В.С. Кравціва, І.З. Сторонянської)</p>	<p>Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України</p>	<p>Розглянуто тенденції розвитку регіонів України під впливом реалізації сучасних реформ. Визначено потенційні ризики та перспективи переходу України до моделі сталого ендогенного зростання.</p>	<p>Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (06.07.2018)</p>	<p>Використання при формуванні політики регіонального та місцевого розвитку.</p>

12	<p>Науково-аналітична доповідь «Хімічна промисловість регіонів України: стан, проблеми і перспективи розвитку». (Автори: С.О. Іщук, Л.Й. Созанський, Л.П. Коваль, О.В. Ляховська)</p>	<p>Комітету з питань промислової політики та підприємництва Верховної ради України; Міністерству економічного розвитку і торгівлі України; Національному комітету з промислового розвитку; обласним державним адміністраціям.</p>	<p>За результатами оцінки між-секторальних звязків хімічної промисловості обґрунтовано пріоритети функціонування хімічних виробництв в Україні і механізми їх практичної реалізації.</p>	<p>Департамент економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації (06.12.2018); Комітет з питань промислової політики та підприємництва Верховної Ради України (28.12.2018); Національний комітет з промислового розвитку (18.12.2018); Волинська обласна державна адміністрація (12.12.2018); Івано-Франківська обласна державна адміністрація (14.12.2018); Запорізька обласна державна адміністрація (18.12.2018); Львівська обласна державна адміністрація (19.12.2018); Департамент економічного розвитку та регіональної політики Миколаївської обласної державної адміністрації (29.12.2018)</p>	<p>Матеріали розробки будуть враховані при забезпеченні реалізації державної політики у промисловості області.</p>
13	<p>Науково-аналітична записка «Пріоритети державної міграційної політики України у фокусі змін просторової мобільності населення» (Автори: У.Я. Садова, М.М. Біль)</p>	<p>Державній міграційній службі України</p>	<p>Запропоновано пріоритети державної міграційної політики України у фокусі змін рівня просторової мобільності населення.</p>	<p>Державна міграційна служба України (25.10.2018)</p>	<p>При прийнятті управлінських рішень щодо регулювання та вдосконалення державної міграційної політики України</p>

14	Науково-аналітична записка «Регіональна політика створення робочих місць в умовах міграційних аспирацій населення» (Автори: У.Я. Садова, Л.К. Семів, В.Я. Бідак, М.М. Біль, Р.Т. Теслюк, О.Т. Риндак, О.П. Мульська, О.О. Левицька, М.В. Бачинська)	Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення; Державній службі зайнятості України; Федерації професійних спілок України	Обґрунтовано основні положення Генеральної Схеми збереження та створення робочих місць, як інструменту реалізації регіональної політики щодо створення нових робочих місць.	Львівський обласний центр зайнятості (06.12.2018)	При прийнятті управлінських рішень щодо створення нових робочих місць
15	Науково-аналітична доповідь «Оцінка імпортозалежності економіки України (за сегментами споживання продукції переробної промисловості)». (С.О. Іщук ; Л.Й. Созанський)	профільним комітетам Верховної ради України, Міністерству економічного розвитку і торгівлі України, Національному комітету з промислового розвитку, обласним державним адміністраціям	Проведено структурно-динамічний аналіз імпортозалежності України у сегменті проміжного споживання продукції переробної промисловості (за видами економічної діяльності).	Департамент економічного розвитку і торгівлі Київської обласної державної адміністрації (19.11.2018); Комітет з питань промислової політики та підприємництва Верховної Ради України (28.12.2018); Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції (19.11.2018); Департамент економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації (23.10.2018); Департамент агропромислового розвитку та економічної політики Житомирської обласної державної адміністрації (01.11.2018); Департамент економічного розвитку, промисловості та інфраструктури Хмельницької обласної державної адміністрації (12.11.2018); Сумська обласна державна адміністрація (12.11.2018); Херсонська обласна державна адміністрація (15.11.2018)	Врахування при розробці концепцій та галузевих програм розвитку області.

V. КООРДИНАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗВ'ЯЗКИ З ОСВІТОЮ

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» є провідною науковою установою в системі НАН України з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва.

Відповідно із рішенням Бюро Відділення економіки НАН України від 29.10.2013 р. щодо перспективних напрямів досліджень установ Відділення у 2014-18 рр., Інститут визначений головною установою за напрямом «Регіональні дослідження» та його складовими: «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів», «Адміністративно-територіальний устрій» та «Транскордонне співробітництво». При виконанні досліджень з даної проблематики Інститут здійснював координацію своєї роботи з установами Відділення економіки НАН України. Зокрема, у звітному році підписано угоду про наукове співробітництво з Інститутом економіко-правових досліджень НАН України.

Щорічно, спільно із Відділенням економіки НАН України та за участю провідних вчених академічних установ економічного профілю, у форматі «Економічні дискусії на Світязі» Інститутом проводиться міжнародна конференція з питань територіального розвитку та регіональної політики в Україні. 7-8 червня 2018 року Інститутом проведено третю Міжнародну науково-практичну конференцію «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ» (с. Світязь, Волинська область), в рамках якої основну увагу було приділено питанням нових викликів для державної регіональної політики в контексті процесів децентралізації та реформування адміністративно-територіального устрою в Україні та децентралізації влади, а також проблематиці розвитку українських міст в сучасних умовах. У конференції взяли участь понад 40 науковців та практиків з різних регіонів України, зокрема з Києва, Одеси, Львова, Луцька, Тернополя та Ужгорода, а також іноземні вчені з Польщі (Варшави, Білостоку, Ярославля). Серед учасників конференції – 4 академіки та 4 члени-кореспонденти НАН України, 12 докторів наук.

20 листопада 2018 року, в рамках ювілейних заходів, присвячених 100-річчю створення Національної академії наук України, в Інституті проведено Міжнародний круглий стіл «Проблеми та перспективи сталого розвитку регіонів України в контексті євроінтеграційних процесів». Метою круглого столу було представлення та обговорення

результатів досліджень, здійснених науковцями академічних установ Києва, Львова та Ужгорода в рамках виконання Цільової програми наукових досліджень Відділення економіки НАН України «Траєкторія сталого розвитку України до 2030 року». У роботі круглого столу також взяли участь 4 науковці Інституту розвитку села та землеробства Польської академії наук (м. Варшава).

В процесі виконання досліджень та впровадження їх результатів, організації конференцій та круглих столів Інститут співпрацював із органами центральної, регіональної та місцевої влади, вищими навчальними закладами, підприємницькими структурами, громадськими організаціями. Розробки Інституту з широкого спектру проблем регіональної політики та соціально-економічного розвитку регіонів України, висвітлені у наукових доповідях, доповідних записках, аналітичних та експертних матеріалах, рекомендаціях, надсилалися, зокрема, до:

- *Адміністрації Президента України; Кабінету Міністрів України; Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України; Міністерства економічного розвитку і торгівлі України; Міністерства фінансів України; Міністерства аграрної політики та продовольства України; Міністерства екології та природних ресурсів України; Міністерства праці та соціальної політики України; Національного комітету з промислового розвитку; Національного агентства України з питань державної служби; Державної міграційної служби України; Національного інституту стратегічних досліджень;*
- *Комітетів Верховної Ради України з питань: державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування; бюджету; екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи; промислової політики та підприємництва; європейської інтеграції; аграрної політики та земельних відносин; науки і освіти;*
- *обласних державних адміністрацій та обласних рад; районних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування Львівської області;*
- *Українського союзу промисловців і підприємців, Асоціації міст України, Федерації професійних спілок України, Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад, Всеукраїнської Асоціації*

органів місцевого самоврядування, Всеукраїнської екологічної ліги та ін.,

та були використані ними у своїй роботі.

Зокрема, у рамках цієї діяльності, за складовою «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів» Інститутом було підготовлено: щорічну наукову доповідь «Територіальний розвиток і регіональна політика в Україні: виклики та пріоритети сталого ендогенного зростання регіонів України в умовах сучасних реформ»; наукові доповіді «Цілі сталого розвитку для України: регіональний вимір», «Оцінка імпортозалежності економіки України (за сегментами споживання продукції переробної промисловості)», «Хімічна промисловість регіонів України: стан, проблеми і перспективи розвитку», «Просторові форми організації бізнесу в Україні: тенденції, перспективи та механізми розвитку», «Наукові основи формування та шляхи реалізації гірської політики в Україні»; науково-аналітичні та доповідні записки, аналітичні та експертні матеріали, рекомендації та пропозиції (з питань: модернізації механізмів державної регіональної політики, розвитку промислового сектора економіки регіонів, сільських територій, гірської політики, просторової організації бізнесу, міграційної політики тощо), які отримали впровадження на рівні центральних, регіональних та місцевих органів влади, підприємницьких та громадських асоціацій.

За складовою «Адміністративно-територіальний устрій» напряму «Регіональні дослідження» підготовлено та скеровано до центральних та регіональних органів державної влади методичні та науково-експертні матеріали з питань аналізу та оцінки сучасних процесів адміністративно-фінансової децентралізації, проблемних аспектів розвитку об'єднаних територіальних громад, вдосконалення міжбюджетних відносин в Україні в контексті децентралізації влади. Зокрема, підготовлено наукову доповідь «Механізми адміністративно-фінансової децентралізації: світові практики та напрямки їх імплементації в Україні», яку скеровано до профільних міністерств та комітетів Верховної ради України. На виконання доручення Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти підготовлено і направлено до Відділення економіки НАН України Експертний висновок та пропозиції до законопроекту «Про засади адміністративно-територіального устрою України (№8051)». До Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України скеровано матеріали до Аналітичної доповіді до щорічного Послання

Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2018 році».

За тематикою досліджень проблем *транскордонного співробітництва* Інститутом підготовлено щорічну науково-аналітичну доповідь «Розвиток транскордонного співробітництва: Тіньовий сектор в економіці прикордонних територій» та низку науково-аналітичних та експертних матеріалів, які були направлені: Адміністрації Президента України, профільним міністерствам та комітетам Верховної ради України, обласним державним адміністраціям.

Провідні науковці Інституту входять до складу ряду консультаційно-дорадчих та експертних рад, які діють при центральних органах влади, зокрема:

- директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. входить до складу Міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку;
- д.е.н., проф. Ішук С.О. входить до складу робочої групи Директорату регіонального розвитку Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України з розробки «Методики проведення інтерактивного та анкетного опитувань за напрямками досліджень індексу конкурентоспроможності регіонів»;
- к.е.н., с.н.с. Гулич О.І. входить до складу Наукової ради з туризму та курортів Міністерства економічного розвитку і торгівлі України; Експертної ради з питань туризму та курортів при Комітеті Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики та туризму.

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» є провідною науковою установою економічного профілю у Західному регіоні України. Директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. є головою секції економіки Західного наукового центру НАН України і МОН України.

В ході виконання науково-дослідних робіт та практичного впровадження їх результатів налагоджена співпраця Інституту з регіональними органами влади Західного регіону України та органами місцевої влади Львівської області.

Зокрема, науковці Інституту в якості експертів взяли участь у виконанні проекту щодо обґрунтування реформування мережі адміністративних районів Львівської, Тернопільської та Івано-

Франківської областей (ГО «Інститут регіонального розвитку», програма USAID DOBRE), розробці Стратегії розвитку Сколівського району Львівської області, проектних пропозицій до Плану заходів з реалізації у 2019-2020 роках Стратегії розвитку Львівської області тощо. Спільно з НДЦ «Демос» Національного університету «Львівська політехніка» науковці відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону взяли участь у виконанні науково-дослідної теми: «Моніторинг реалізації інтелектуального потенціалу випускників ВНЗ і ПТНЗ прикордонного регіону: соціальне партнерство, державне і регіональне замовлення» (на замовлення Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України).

Інститут є координуючим центром в Західному регіоні України з проблематики досліджень сталого розвитку Карпат. 17 травня 2018 р., в рамках Фестивалу науки було проведено засідання круглого столу «Розвиток гірських територій Карпат: європейський досвід й вітчизняні перспективи». У роботі круглого столу, окрім науковців Львова та Ужгорода взяли участь представники органів регіональної та місцевої влади Львівщини та Івано-Франківщини, а також керівники органів місцевого самоврядування гірських районів Львівської області. Рекомендації круглого столу щодо заходів, які сприятимуть економічному та соціальному розвитку гірських територій, отримали схвалення та будуть використані у роботі комітетів Верховної Ради України, профільного міністерства та регіональних органів влади.

Співробітники Інституту взяли активну участь у обговоренні проекту Концепції Державної програми розвитку гірських територій Українських Карпат на період до 2023 року, розробленого Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України та у роботі Карпатського Форуму місцевого самоврядування «Можливості розвитку гірських територій в умовах реформи децентралізації» (м. Яремче, 31.05.–1.06.2018 р.).

Провідні науковці Інституту входять до складу координаційних комісій, громадських та дорадчих рад, робочих та експертно-аналітичних груп при органах регіональної влади, зокрема:

- д.е.н., проф. Кравців В.С. входить до складу Міжвідомчої координаційної комісії з питань реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади у Львівській області та Ради регіонального розвитку Львівської області;
- д.е.н., проф. Сторонянська І.З. – член громадської ради з питань фінансів при Львівській обласній державній адміністрації, експерт

з оцінювання мікропроектів обласного конкурсу мікропроектів місцевого розвитку у Львівській області;

- д.е.н., доц. Борщевський В.В. входить до складу: координаційно-дорадчої ради з питань підприємництва при Львівській обласній державній адміністрації; член робочої групи з розробки Стратегії розвитку Сколівського району на період до 2020 року (з перспективою до 2025 року);
- к.е.н., пр.н.с. Жук П.В. – член робочої групи Львівської обласної державної адміністрації з підготовки висновків щодо відповідності Конституції та законам України проектів рішень територіальних громад стосовно добровільного об'єднання та громадської експертно-аналітичної групи з розвитку паливно-енергетичного комплексу Львівської області при Західному науковому центрі НАН та МОН України;
- д.е.н., проф. Мельник М.І. входить до складу робочої групи з розроблення Концепції просторового розвитку територій вздовж українсько-польського державного кордону;
- к.е.н., доц. Залуцький І.Р. – член робочої групи «Аграрний розвиток» департаменту агропромислового розвитку Львівської обласної державної адміністрації;
- д.е.н., с.н.с. Притула Х.М. входить до складу робочої групи з питань адаптації європейський підходів у систему стратегічного планування регіонального розвитку в Україні при Центрі розвитку місцевого самоврядування;
- д.е.н., с.н.с. Притула Х.М., к.е.н., с.н.с. Гулич О.І. входять до складу робочої групи з питань оцінки проектних ідей до Плану заходів з реалізації у 2019-2020 роках Стратегії розвитку Львівської області.

Співробітники Інституту брали активну участь у стратегічних сесіях, розширених засіданнях, робочих зустрічах із експертним середовищем профільних департаментів Львівської обласної державної адміністрації, а також публічних заходах та обговореннях, що організовувалися Львівським Центром розвитку місцевого самоврядування, Львівською міською радою, Львівською торгово-промисловою палатою, Львівською аграрною палатою тощо.

У процесі апробації результатів досліджень на комунікативних заходах, проведення конференцій та круглих столів з обговорення актуальних проблем регіонального та місцевого розвитку міжнародного й вітчизняного рівнів Інститут активно співпрацював із

вищими навчальними закладами, академічним установами, підприємницькими структурами та неурядовими організаціями, зокрема:

- з *проблематики досліджень сталого розвитку Карпат* – з Закарпатським регіональним центром соціально-економічних та гуманітарних досліджень НАН України, Інститутом екології Карпат НАН України, Західним науковим центром НАН та МОН України, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Національним лісотехнічним університетом України, Львівським Центром розвитку місцевого самоврядування, Всеукраїнською екологічною лігою;
- з *проблематики розвитку сільських територій та АПК* – з Львівським національним університетом ветеринарної медицини ім. С.З. Гжицького, Львівським національним аграрним університетом, Регіональним філіалом Національного інституту стратегічних досліджень у Львові, Львівською аграрною дорадчою службою, а також Національним науковим центром «Інститут аграрної економіки» та Інститутом агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України;
- з *проблематики адміністративно-територіальної реформи в Україні і використання фінансового ресурсу місцевих бюджетів* – із Львівським регіональним інститутом державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, з громадськими організаціями «Агенція європейських інновацій», «Європейський діалог» та «Інститут регіонального розвитку»;
- з *проблематики досліджень міграційних процесів та ринків праці* – із Львівським інститутом Міжрегіональної академії управління персоналом, ДВНЗ «Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи», Національним університетом «Львівська політехніка» (Інститутом економіки і менеджменту, Науково-дослідним центром соціальної і демографічної політики та управління «Демос», Інститутом адміністрування та післядипломної освіти, Інститутом підприємництва та перспективних технологій), економічним та географічним факультетами Львівського національного університету ім. Івана Франка;
- з *проблематики просторового розвитку* – Львівською та Запорізькою торгово-промисловими палатами, Радою підприємців Львівської області, Львівським регіональним

відділенням Асоціації міст України, Львівським державним інститутом економіки і туризму, Центром ім. Митрополита Андрія Шептицького Українського католицького університету;

- з *проблематики розвитку виробничої сфери регіону та інвестицій* – Інститутом економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка», економічним факультетом Львівського національного університету ім. Івана Франка, Івано-Франківським національним технічним університетом нафти і газу, Львівським торгівельно-економічним університетом, Радою підприємців Львівської області, Львівською торгово-промисловою палатою;
- з *проблематики транскордонного співробітництва* – із Східноєвропейським національним університетом імені Лесі Українки, Львівським національним університетом імені Івана Франка, Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, Регіональним філіалом Національного інституту стратегічних досліджень у Львові, ГО «Інститут транскордонного співробітництва та європейської інтеграції», Асоціацією органів місцевого самоврядування «Єврорегіон Карпати – Україна». Львівським Центром розвитку місцевого самоврядування».

В напрямі **розвитку співробітництва з вищими навчальними закладами** продовжувалась робота з реалізації програми діяльності науково-навчального комплексу «Економосвіта» (створений у 2003 р.), учасниками якого, крім Інституту, є: Львівський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи», Інститут економіки та менеджменту Національного університету «Львівська політехніка», Тернопільський національний економічний університет, Львівський торговельно-економічний університет, Луцький національний технічний університет, Східноєвропейський національний університет ім. Л.Українки, ГО «Інститут транскордонного співробітництва та європейської інтеграції».

Так, 18 травня 2018 року відбулося засідання Координаційної ради науково-навчального комплексу «Економосвіта», присвячене обговоренню результатів роботи комплексу у 2017 році за напрямками його діяльності. Учасники засідання підвели підсумки та відзначили переможців другого Конкурсу наукових робіт молодих вчених з проблем розвитку регіональної економіки та транскордонного співробітництва імені М.І. Долишнього, обговорили питання впровадження елементів дуальної освіти ув освітній процес та

напрямки розвитку транскордонного співробітництва між Україною та Польщею в найближчій перспективі. За результатами засідання схвалено План діяльності комплексу на 2018-20 рр., в рамках якого передбачено спільні заходи із підготовки висококваліфікованих спеціалістів та підвищення професійного рівня науково-педагогічних працівників, розвиток співробітництва у сфері підготовки докторів філософії, спільна підготовка наукових та навчальних видань, організація спільних конференцій тощо.

До результатів роботи Інституту в рамках комплексу у звітному році слід віднести:

- залучення 4 науковців Інституту до навчального процесу у вищих навчальних закладах комплексу (ще 4 провідні науковці Інституту у звітному році були головами Державних екзаменаційних комісій в установах комплексу);
- підвищення кваліфікації 4 науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів комплексу;
- виконання 2 науково-дослідних робіт спільно із науковцями установ комплексу;
- спільна підготовка та публікація монографії та збірника наукових праць; публікація 45 статей науковців з установ комплексу у періодичних виданнях Інституту обсягом 34,29 д.а.; публікації 9 статей та 27 тез науковців Інституту у виданнях установ комплексу загальним обсягом 10,81 д.а.;
- спільне проведення 6 науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів з актуальних проблем економіки, зокрема: XIII Міжнародної науково-практичної конференції «Інтеграція України у європейський і світовий фінансовий простір» (м. Львів, 18-19.05.2018 р.); III Міжнародної науково-практичної конференції «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ» (Світязь, Волинська область, 7-8.06.2018 р.), XVIII Міжнародної наукової конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Проблеми розвитку фінансово-кредитної системи» (м. Львів, 29.03.2018 р.); IX Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансово-економічної системи України» (м. Львів, 22.11.2018 р.), Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тренди міжнародних економічних відносин» & «Управління проектами Європейського Союзу» (Луцьк-Світязь, 20-22.09.2018 р.) та ін.

У сфері навчально-методичного забезпечення підготовки докторів філософії за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти Інститут у звітному році співпрацював із Львівським торговельно-економічним університетом.

У звітному році при Інституті діяли 4 спільних із вищими навчальними закладами філій кафедр:

- філія кафедри банківської справи Львівського інституту Університету банківської справи (згідно угоди від 25.05.2015 р.);
- філія кафедри менеджменту організацій Львівського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом (згідно угоди від 2.01.2013 р.; до 1.07.2018 р.);
- філія кафедри фінансів та економіки природокористування Національного університету водного господарства та природокористування (згідно угоди від 2.11. 2015 р.; до 1.09.2018 р.);
- філія кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки (згідно угоди від 12.05.2015 р.).

У рамках роботи філій кафедр здійснювалося залучення вчених Інституту до навчального процесу, керівництва курсовими, дипломними роботами та практикою студентів, підвищення кваліфікації викладачів ВНЗ, проведення спільних семінарів, здійснення спільних досліджень, підготовка спільних публікацій тощо.

**Окремі чисельні показники співпраці ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
з вищими навчальними закладами і установами
Міністерства освіти і науки України**

1.	Кількість договорів про співробітництво, які були укладені між науковою установою та вищими навчальними закладами:	
	загальна кількість на 31.12.2018	17
	укладених у звітному році	2
	1) Про співпрацю з Івано-Франківським національним технічним університетом нафти і газу (28.02.2018); 2) Про наукове співробітництво з Інститутом економіко-правових досліджень НАН України (12.11.2018);	
2.	Кількість створених спільно з вищими навчальними закладами:	
	<i>ФІЛІЙ КАФЕДР</i>	
	загальна кількість на 31.12.2018	2
	створених у звітному році	–
	<i>інших спільних структур (інститутів, центрів, осередків тощо)</i>	
	загальна їх кількість на 31.12.18	2
	створених у звітному році	–
3.	Кількість наукових тем і проектів, які у звітному році розроблялись спільно з вченими-освітянами, всього	2
	у тому числі: – тем НДР	2
4.	Кількість вчених наукової установи, які у звітному році працювали викладачами в системі освіти, всього	9
	у тому числі очолюють кафедри	1
5.	Кількість вчених-освітян, які у звітному році входили до складу спеціалізованої вченої ради при науковій установі	6
6.	Кількість вчених наукової установи, які у звітному році входили до спеціалізованих рад при вищих навчальних закладах	4
7.	Кількість фахівців з повною вищою освітою, які прийняті на роботу у звітному році	10
8.	Кількість опублікованих спільно з освітянами у звітному році монографій	2
9.	Кількість опублікованих у звітному році навчальних посібників для вищої школи	1

10.	Кількість співробітників і викладачів вищих навчальних закладів і установ МОН України, які у звітному році підвищували кваліфікацію в Інституті науковій установі	17
11.	Кількість дисертаційних робіт науковців-освітян, захищених у звітному році на спеціалізованій вченій раді при науковій установі, всього	2
	у тому числі: на здобуття докторського ступеня	-
	на здобуття кандидатського ступеня	2

VI. КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, КРУГЛІ СТОЛИ

У 2018 році Інститутом проведені такі конференції, семінари, круглі столи, в яких він виступив як організатор або співорганізатор:

Назва	Співорганізатори	Дата проведення	Місце проведення	Загальна проблематика; Найбільш вагомі результати заходу (рішення, рекомендації, зміст резолюції)
1	2	3	4	5
III конференція молодих вчених «Перспективи розвитку підприємництва в міжнародному контексті».	Лодзький університет, ГО «Інститут регіоналістики»	24-27. 04. 2018 р.	м. Лодзь, Лодзький університет м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	Проблематика конференції: - Розвиток підприємництва в сучасних умовах; - Підприємницька поведінка та бізнес-клімат; - Сучасні форми просторової організації підприємницької діяльності в регіонах; Проблеми економічної діяльності та трудової міграції в транскордонному просторі
III наукові читання з питань регіоналістики пам'яті академіка НАН України М.І. Долішнього. Круглий стіл «Розвиток гірських територій: європейський досвід та вітчизняні перспективи».		17. 05. 2018 р.	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»	Проблематика круглого столу: - Про спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку у гірських зонах України; - Бюджетне забезпечення діяльності об'єктів соціальної сфери у гірських районах в умовах реформи децентралізації. За результатами роботи круглого столу прийнято рекомендації, які скеровані до центральних

1	2	3	4	5
<p>III Міжнародна науково-практична конференція «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ» в рамках Економічних дискусій на Світязі</p>	<p>Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки</p>	<p>7-8. 06. 2018 р.</p>	<p>с. Світязь, Волинська область</p>	<p>та регіональних органів влади. Проблематика конференції: - Регіональна політика в Україні: уроки минулого, виклики сьогодення та найближчі пріоритети; - Українські міста: проблеми та перспективи. Нові реалії.</p>
<p>VIII Міжнародна наукова конференція «Інформаційне суспільство: стан та напрями розвитку з урахуванням регіональних умов»</p>	<p>Жешувський університет, Львівський національний університет імені Івана Франка</p>	<p>26-28. 09. 2018 р.</p>	<p>м. Жешув (Польща), факультет економіки Жешувського університету</p>	<p>Тематика конференції, окрім різних аспектів розвитку інформаційного суспільства, також включала питання, пов'язані з впливом ІКТ на: функціонування підприємств і організацій, реалізацію бізнес-процесів і надання послуг, підвищення кваліфікації тощо.</p>
<p>Семинар професора Боріса Наймана Університету Париж Східний Кретьєй (Франція)</p>		<p>5.03. 2018 р.</p>	<p>м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»</p>	<p>Заслухано лекцію на тему «Неформальна економіка в Україні». Відбулися дискусія з проблематики виступу та обговорення перспектив подальшої співпраці.</p>
<p>Семинар професора Матті Вірена Університету м. Турку (Фінляндія)</p>		<p>21.05. 2018 р.</p>	<p>м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»</p>	<p>Заслухано лекцію на тему «Регіональна політика у Фінляндії». Відбулися дискусія з проблематики виступу та обговорення перспектив подальшої співпраці.</p>

1	2	3	4	5
<p>Круглий стіл «Проблеми та перспективи сталого розвитку регіонів України в контексті євроінтеграційних процесів» в рамках Міжнародного наукового конгресу «Науковий потенціал Західного регіону України у контексті міжнародного співробітництва: сучасний стан і перспективи розвитку»</p>	<p>Західний науковий центр НАН України та МОН України</p>	<p>19-20. 11. 2018 р.</p>	<p>м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»</p>	<p>Представлено результати досліджень, здійснених науковцями академічних установ Києва, Львова та Ужгорода в рамках виконання Цільової програми наукових досліджень Відділення економіки НАН України «Трасекторія сталого розвитку України до 2030 року». Обговорено закордонний дослід підтримки сталого розвитку проблемних територій та подальші етапи виконання цільової програми.</p>
<p>ІХ Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансово-економічної системи України»</p>	<p>Львівський торгово-економічний університет, Львівський національний університет ім. І.Франка</p>	<p>22 11. 2018 р.</p>	<p>м. Львів, Львівський торгово-економічний університет</p>	<p>Обговорення проблем фінансової системи України та розробка рекомендацій щодо реалізації стратегії її реформування з урахуванням глобалізаційних, національних та регіональних особливостей розвитку.</p>
<p>Міжнародна наукова конференція «Проблеми розвитку фінансово-кредитної та страхової</p>	<p>Краківський економічний університет</p>	<p>6.12. 2018 р.</p>	<p>м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»</p>	<p>Проблематика конференції: - фінансово-інвестиційні інструменти регіонального розвитку; - проблеми розвитку банківського та страхового ринку в регіоні.</p>

1	2	3	4	5
сфери регіону: досвід Польщі, України та Білорусі».				
Інформаційний семінар-сесія «Про можливості за програмою ЄС Еразмус+»	Національний Еразмус+ офіс в Україні	13.12. 2018	м. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»	Презентація Програми Еразмус+ за її ключовими напрямками діяльності КА1, КА2, Жан Моне.

VII. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Монографії:

1. **Конкурентні переваги промислового сектора економіки України: регіональний вимір** : монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; наук. редактор С. О. Іщук. – Львів, 2018. – 246 с. – (Ум.друк.арк. – 21,76 д.а.). (Серія «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі». ISBN 978-966-02-4250-0). ISBN 978-966-02-8469-2 (електронне видання). – Режим доступу: <http://ird.gov.ua/irdp/p20180601.pdf>.
2. Кудря Я. В. **Управління інвестиційно-інноваційним потенціалом промислових підприємств** : монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; [наук. ред. С. О. Іщук]. Львів, 2018. 192 с. – (Ум.друк.арк. – 15,52 д.а.). (Серія: «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі». ISBN 978-966-02-4250-0). ISBN 978-966-02-8657-3 (електронне видання). – Режим доступу: <http://ird.gov.ua/irdp/p20180602.pdf>.
3. Гринчишин І.М., Бас-Юрчишин М.А. Біль М.М. **Трансформація системи соціального захисту: національні пріоритети та регіональні особливості**: монографія./ ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; Львів, 2018. 172 с. (Ум.друк.арк. – 10,8 д.а.) (Серія «Проблеми регіонального розвитку». ISBN 978-966-02-4252-4). ISBN 978-966-02-8759-4 (електронне видання).
4. **Механізми реалізації регіональної політики: оцінка ефективності та напрями удосконалення** : монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; [наук. ред. С. Л. Шульц]. Львів, 2018. 236 с. – (Ум.друк.арк. – 14,75 д.а.) (Серія: «Проблеми регіонального розвитку». ISBN 978-966-02-4252-4). ISBN 978-966-02-8784-5 (електронне видання).

Наукові та науково-аналітичні видання, наукові доповіді, препринти:

1. **Міграційні явища та процеси: поняття, методи, факти**: довідник, 2-ге вид. – доп. і перероб. / У.Я. Садова, Р.Т. Теслюк, М.М. Біль, О.Т. Риндзак та ін.; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; [редкол.:

- У.Я. Садова (наук. ред.)). – Львів, 2018. – 224 с. – (Ум.друк.арк. – 12,5 д.а.). – 300 прим. – ISBN 978-966-02-8735-8.
2. **Розвиток соціальної сфери територіальних громад в умовах адміністративно-фінансової децентралізації:** наукове видання / ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України; за ред. С. Шульц. – Львів, 2018. – 140 с. (Ум.друк.арк. – 10,18 д.а.). Тираж 100 прим. (Серія «Проблеми регіонального розвитку». ISBN 978-966-02-4252-4). ISBN 978-966-02-8474-6.
 3. **Структурні зрушення ВВП України в умовах зростання трудової міграції населення: національний та регіональний аспекти:** наукове видання / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; наук. ред. У. Я. Садова. Львів, 2018. – 56 с.- (Ум.друк.арк. – 2,8 д.а.). – Тираж 100 прим. – ISBN 978-966-02-8782-2.
 4. **Наукові основи формування та шляхи реалізації гірської політики в Україні** (наукове видання) / [В. С. Кравців, П. В. Жук, І. А. Колодійчук та ін.]; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; [наук. ред. В. С. Кравців]. – Львів, 2018. – 122 с. (Ум.друк.арк. – 8,24 д.а.). – Тираж 100 прим. (Серія «Проблеми регіонального розвитку». ISBN 978-966-02-4252-4). ISBN 978-966-02-8760-0.
 5. **Виклики і перспективи розвитку хімічних виробництв у регіонах України :** наукове видання / [С.О. Іщук, Л.Й. Созанський, Л.П. Коваль, О.В. Ляховська]; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; [наук. ред. С.О. Іщук]. – Львів, 2018. – 91 с. – (Ум.друк.арк. – 8,11 д.а.). (Серія: «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі». ISBN 978-966-02-4250-0). ISBN 978-966-02-8761-7 (електронне видання).– Режим доступу: <http://ird.gov.ua/irdp/p20180603.pdf>.
 6. **Просторові форми організації бізнесу в Україні: тенденції, перспективи та механізми розвитку:** наукова доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. редактор М.І. Мельник. – Львів, 2018. – 107 с. – (Ум.друк.арк. – 12,7 д.а.). – Тираж 100 прим. (Серія «Проблеми регіонального розвитку». ISBN 978-966-02-4252-4). ISBN 978-966-02-8538-5.

7. **Територіальний розвиток і регіональна політика в Україні: Виклики та пріоритети сталого ендегенного зростання регіонів України в умовах сучасних реформ:** наукова доповідь / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; під наук. кер. В.С. Кравціва, І.З. Сторонянської. – Львів, 2018. – 159 с. (Ум.друк.арк. – 17,6 д.а.). – Тираж 100 прим. (Серія «Проблеми регіонального розвитку». ISBN 978-966-02-4252-4). ISBN 978-966-02-83524-8.
8. **Механізми адміністративно-фінансової децентралізації: світові практики та напрямки їх імплементації в Україні:** наукова доповідь / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; наук. ред. І.З. Сторонянська. – Львів, 2018. – 107 с. (Ум.друк.арк. – 11,5 д.а.). Тираж 100 прим. (Серія «Проблеми регіонального розвитку». ISBN 978-966-02-4252-4).
9. **Цілі сталого розвитку для України: регіональний вимір:** аналітична доповідь / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». – Львів, 2018. – 90 с. (Ум. друк.арк. – 11,4 д.а.). Тираж 100 прим. (Серія «Проблеми регіонального розвитку». ISBN 978-966-02-4252-4).
10. **Розвиток транскордонного співробітництва. Тіньовий сектор в економіці прикордонних територій:** науково-аналітична доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України». – Львів, 2018. – 65 с. (Ум.-друк. арк. 3,97 д.а). Тираж 100 прим. (Серія «Проблеми регіонального розвитку». ISBN 978-966-02-4252-4). ISBN 978-966-02-8524-8.
11. **Децентралізація в Україні та її вплив на соціально-економічний розвиток територій: методичні підходи та результати оцінювання:** наукова доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»; наук. ред. І. З. Сторонянська. Львів, 2018. – 128 с. (Ум.друк.арк. – 8,9 д.а.). – Тираж 100 прим. (Серія «Проблеми регіонального розвитку». ISBN 978-966-02-4252-4). ISBN 978-966-02-8780-8.
12. **Вовканич С. Й. Соціогуманістичні імперативи трансформації гуманітарної політики в умовах гібридної війни і загроз буттю українськості:** [препринт наук. доп.] / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». – Львів, 2018. – 25 с. (Ум.-друк. арк. 2,8 д. а).

13. Об'єднані територіальні громади Карпатського регіону: соціологічна оцінка / І. Сторонянська, А. Максименко. – Львів: ІРД НАНУ, 2018. – 30 с. (Ум.друк. арк. 1,9 д.а.).

Інститут видає *щоквартальний науково-практичний журнал «Регіональна економіка»*, який внесений до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук. Журнал з 2012 року включений до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

В журналі висвітлюються теоретичні та прикладні питання, пов'язані з формуванням та реалізацією державної регіональної політики в Україні, проблемами соціально-економічного життя її регіонів. Подаються офіційні матеріали, ділова інформація, повідомлення, рецензії. Журнал орієнтований на науковців, викладачів, управлінців, спеціалістів народного господарства, підприємців, аспірантів.

У 2018 р. вийшло чотири номери журналу загальним обсягом 49,39 д.а.

Інститутом видається *збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України»* Збірник наукових праць внесений до переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук, наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2016 р. №820. З 2014 року збірник включений до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

У збірнику висвітлюються результати досліджень інституційних та соціально-економічних проблем розвитку України на макро-, мезо- та макрорівнях, залучаючи до публікації авторів, які здійснюють науково-дослідну роботу у різних сферах економіки.

Для науковців, викладачів вищої школи та всіх, хто цікавиться науковими дослідженнями в галузі економічної теорії та регіональної економіки, світового господарства та міжнародних економічних відносин, економіко-математичних методів.

Протягом 2018 р. надруковано 6 випусків збірника загальним обсягом 128,96 д.а.

В цілому за 2018 р. науковцями Інституту опубліковано 223 наукові статті, в т.ч. 34 – у зарубіжних виданнях, 152 – у наукових фахових журналах, що входять до міжнародних баз даних.

Загальний обсяг опублікованої наукової продукції Інституту за звітний рік становить 494,34 д.а., з них співробітникам Інституту належить 389,81 д.а.

Науковці Інституту також висвітлювали актуальні проблеми соціально-економічного розвитку держави та її регіонів у засобах масової інформації. Протягом 2018 року науковці Інституту взяли участь у 4 телепередачах, 5 радіопередачах та дали 52 інтерв'ю у різноманітних телепрограмах і новинах на центральних та регіональних телеканалах

Опубліковано 12 статей, матеріалів та інтерв'ю з актуальних суспільно-політичних та соціально-економічних проблем розвитку держави та її регіонів у друкованих ЗМІ.

Видавнича діяльність ІРД НАН України у 2018 р.

Монографії		Довідники, науково-популярна література, кількість	Опубліковані наукові видання, доповіді, брошури, рекомендації кількість	Статті, кількість				Тези, кількість
Кількість	Обсяг (обл.-вид. арк.)			у вітчизняних виданнях	у зарубіжних виданнях	у препринтах	у наукових фахових журналах (вітчизн і зарубіжн.), що входять до міжнародних баз даних	
4	62,83	1	12*	189	34	-	152	199

* – з них 8 – наукові видання та наукові доповіді

VIII. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Протягом 2018 р. міжнародне наукове співробітництво Інституту здійснювалося як на основі прямих двосторонніх зв'язків, так і в рамках діючих угод про наукову співпрацю з такими закордонними установами:

- Інститутом аграрної економіки Румунської академії (м. Бухарест);
- Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук (м. Варшава);
- Інститутом географії та просторового за господарювання Польської академії наук (м. Варшава);
- Державною вищою технічно-економічною школою (м. Ярослав, Польща);
- Географічним факультетом Лодзького університету (Польща);
- Інститутом економіки НАН Білорусі (м. Мінськ);
- Вищою економічною школою в Білостоку (Польща);
- Відділом економіки Жешувського університету (Польща);
- Інститутом єврорегіональних досліджень Університету Орадя (м. Орадя, Румунія);
- Національним інститутом економічних досліджень (м. Кишинів, Молдова);
- Факультетом готелярства та туризму Університету в Крагуєвцях (Сербія).

У 2018 році підписано нову рамкову угоду про наукову співпрацю із Лодзьким університетом.

Основними тематичними напрямками міжнародного наукового співробітництва Інституту у звітному році були:

- Проблеми соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних та глобалізаційних впливів;
- Соціально-економічні дослідження сільських територій;
- Просторовий розвиток регіонів.

Основними формами міжнародної співпраці Інституту є: організація спільних наукових конференцій, круглих столів та семінарів; публікація статей у виданнях установ-партнерів; здійснення наукових досліджень визначеної тематики; підготовка спільних проектів, монографій тощо.

У 2018 році Інститут був безпосереднім співорганізатором 5 міжнародних конференцій, семінарів та круглих столів (в т.ч. 2 – за

кордоном). Проведено також два наукові семінари, на яких з відкритими лекціями виступили іноземні науковці з Франції та Фінляндії.

У звітному році Інститут став повноправним учасником програми ЕРАЗМУС, що створює можливості щодо фінансового забезпечення академічного обміну, стажування науковців, закордонних відряджень, створення мережі партнерства та виконання спільних дослідницьких проєктів. Створено партнерську мережу з науковими установами Польщі, Угорщини, Румунії та Молдови з метою підготовки спільного наукового проєкту з питань стимулювання місцевого економічного зростання в прикордонних регіонах у процесі інтеграції до ЄС в рамках програми Жана Моне.

З проблематики *соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних та глобалізаційних впливів* Інститут співпрацював із науковими установами сусідніх країн – членів ЄС.

Зокрема, Інститут виступив організатором Міжнародної науково-практичної конференції «Територіальний розвиток і регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ» (7-8.06.2018 р., с. Світязь, Волинська область), присвяченій обговоренню сучасних проблем територіального розвитку та реалізації регіональної політики в Україні в контексті сучасних реформ та євроінтеграційних процесів, в якій взяли участь польські науковці.

Інститут також був співорганізатором III Міжнародної конференції молодих вчених «Перспективи розвитку підприємництва в міжнародному контексті» («Perspektywy rozwoju przedsiębiorczości w ujęciu międzynarodowym») (Лодзь-Львів, 24-27.04.2018 р.) та VIII Міжнародної наукової конференції «Інформаційне суспільство: стан та напрями розвитку з урахуванням регіональних умов» («Społeczeństwo informacyjne: stan i kierunki rozwoju, biorąc pod uwagę uwarunkowania regionalne») (м. Жешув, 26-28.06.2018 р.).

Науковці Інституту взяли участь у низці закордонних наукових конференцій, форумів, круглих столів, зокрема у: IV Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румунно-молдовський вимір» («Modern Trends in Regional Cooperation: Ukrainian-Romanian-Moldovan Dimension») (м. Чернівці, 17-18.05.2018 р.), VI Міжнародній науковій конференції «Активність суб'єктів господарювання в умовах економічних змін»

(«Aktywność podmiotów gospodarczych w zmieniających się warunkach ekonomicznych») (м. Ярослав (Польща), 6.06.2018 р.), Міжнародній науковій конференції «Домогосподарства в умовах викликів сталого розвитку» («Gospodarstwa rodzinne wobec wyzwan zrownowazonego rozwoju») (м. Краків (Польща), 21-22.06.2018 р.), Міжнародній науковій конференції «Інформаційні та інноваційні технології в ХХІ ст.» («Technologie informacyjne i innowacyjne w ХХІ wieku») (м. Катовіце (Польща), 20-22.09.2018 р.), Міжнародній конференції «Європа через століття після закінчення Першої світової війни (1918-2018 pp.)» («Europe through the Century after the end of the First World War (1918-2018)») (м. Орадя (Румунія), 10-12.10.2018 р.) та ін.

В рамках спільних наукових досліджень ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України" та економічного факультету Жешувського університету щодо вивчення потенціалу до міжнародної співпраці підприємств та організацій Львівщини та Підкарпаття було розроблено анкету та проведено опитування суб'єктів господарювання у сфері готельного та туристичного бізнесу. Результати досліджень були узагальнені та представлені у наукових публікаціях.

Продовжується співробітництво із польськими установами у рамках діяльності наукового інформаційно-статистичного транскордонного кластеру «Інфостат Україна-Польща», створеного у 2013 р. Учасниками цього кластеру є: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України», Головне управління статистики у Львівській області, Львівський національний університет імені І.Франка, Львівська обласна спілка економістів України – з української сторони; Статистичне управління Підкарпатського воєводства (м. Жешув), Жешувський університет, Центр статистичних досліджень і освіти Головного управління статистики Польщі (м. Варшава) – з польської сторони. Зокрема, у звітному році за ініціативою учасників кластеру була проведена Міжнародна наукова конференція «Транскордонна статистика та просторова згуртованість – проблеми та перспективи» («Statystyka transgraniczna a spójność przestrzenna – wyzwania i perspektywy»), організаторами якої виступили Центральне статистичне управління Польщі, Статистичне управління в Жешуві та економічний факультет Жешувського університету. У конференції взяли участь представники науки та державної статистики із різних регіонів Польщі, а також Австрії, Греції, КНР, України, Словаччини, Румунії, Франції, Швейцарії, Німеччини, Туреччини,

Нідерландів – всього понад 100 учасників, у тому числі і представники Інституту.

За тематикою *соціально-економічні дослідження сільських територій* науковці Інституту співпрацювали з академічними інститутами Польщі та Румунії у формі участі у наукових конференціях та публікації статей у виданнях установ-партнерів, виконання спільних досліджень тощо.

Так, у рамках угоди про співпрацю із Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук (Варшава), у 2018 році виконувався спільний проект «Розвиток сільських територіальних громад в умовах адміністративно-територіальної реформи та децентралізації влади». Зокрема, в рамках виконання цього проекту, 19.11.2018 р в Інституті проведено робочу зустріч «Наукові дослідження розвитку сільських територій України та Польщі: точки дотику» із представниками відділу соціології сільських територій та відділу економічного моделювання Інституту розвитку села та сільського господарства Польської академії наук, на якій обговорено основні результати досліджень з даної проблематики та можливості участі у спільних проектах, заходах, публікаціях, обмінах на наступний календарний рік.

В рамках угоди про наукове співробітництво з Інститутом аграрної економіки Румунської академії (Бухарест), у звітному році подана до видавництва англomовна монографія «Upper Prut Euroregion: Perspectives for Sustainable Rural Development» («Єврорегіон «Верхній Прут» – перспективи сталого сільського розвитку»), підготовлена спільно з Інститутом аграрної економіки Румунської Академії і Національним інститутом економічних досліджень Академії наук Молдови (Молдова) та подано до друку наукові статті в журнал «Agricultural Economics and Rural Development».

З проблематики *просторового розвитку регіонів* продовжувалася співпраця з географічним факультетом Лодзького університету (Польща). Завдяки підписанню нової рамкової угоди про співробітництво із Лодзьким університетом будуть розширені можливості щодо фінансового забезпечення співробітництва, зокрема в рамках програми ЕРАЗМУС+.

Загалом за 2019 рік науковці Інституту взяли участь у 14 міжнародних конференціях, круглих столах, семінарах за кордоном та у

45 – в Україні. Науковцями Інституту опубліковано в зарубіжних наукових виданнях 34 статті загальним обсягом 22,04 д.а. та 19 тез загальним обсягом 4,05 д.а.

Слід відзначити забезпечення протягом останніх 5-х років виходження періодичних наукових видань Інституту – журналу «Регіональна економіка» та збірника наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України», до міжнародної наукометричної бази INDEX COPERNICUS.

Протягом 2018 року здійснено 13 закордонних відряджень вчених Інституту для участі у конференціях, семінарах та зустрічах, в т.ч. 6 – за безвалютним обміном. За цей період прийнято 36 іноземних вчених. Д.е.н., проф. Стадницький Ю.І. читає лекції в Політехніці Свентокшиській (м. Кельце, Польща).

У 2018 році Інститутом отримано міжнародний грант для проведення досліджень за результатами конкурсу проектів ЕРАЗМУС+2018 Програми Європейського Союзу за підтримки Європейського інструменту сусідства (European Neighbourhood Instrument). Проект «Стимулювання місцевого економічного зростання в прикордонних регіонах у процесі інтеграції до ЄС: кращі практики країн Східного партнерства», рекомендований Виконавчим агентством з питань освіти, аудіовізуальних засобів і культури, що діє на основі повноважень, делегованих Європейською Комісією, до фінансування з Європейських фондів. Партнерами проекту стали представники з 5 країн (України, Польщі, Угорщини, Румунії та Молдови). Проект спрямований на поглиблення і поширення європейських знань щодо шляхів покращення економічного зростання місцевих громад у прикордонних регіонах країн Східного партнерства.

Спільно із Інститутом розвитку села та землеробства Польської академії наук у 2018 році також виконувався науковий проект «Розвиток сільських територіальних громад в умовах адміністративно-територіальної реформи та децентралізації влади» (Розпорядження Президії НАН України №687 від 8.12.2017 р. «Про затвердження наукових проектів за результатами спільного конкурсу Національної академії наук України та Польської академії наук», на період 2018-2020 рр.), метою якого є вивчення та порівняння процесів децентралізації в на рівні сільських територіальних громад, а також спільне розроблення пропозицій для таких реформ в Україні, з урахуванням польського та європейського досвіду.

Активну участь розвитку міжнародного співробітництва установи беруть молоді вчені. Зокрема, 8 молодих науковців Інституту взяли участь в якості доповідачів у роботі III Міжнародної конференції молодих вчених «Перспективи розвитку підприємництва в міжнародному контексті» (Лодзь-Львів, 24-27.04.2018 р.).

11-13.06.2018 р. у Центрі навчання та рекреації «Енергетик» (м. Краснобруд, Польща) відбувся Міжнародний семінар «XXIII Варшати економістів-аграрників» (XXIII Warsztaty Ekonomistów Rolnych) в рамках співпраці між Інститутом розвитку села та сільського господарства Польської академії наук та ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України», в якому цього року взяли участь молоді докторанти Інституту к.е.н. І. Гринчишин та к.держ.упр. М. Біль.

Пров. інж. О. Цісінська у 2017/2018 академічному році навчалася на факультеті суспільних наук Інституту міжнародних студій Вроцлавського університету в рамках стипендіальної програми Уряду Республіки Польщі для молодих науковців та захистила дипломну роботу на тему «Регіональний менеджмент українсько-польського транскордонного регіону в умовах дії Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом». У липні 2018 р. О. Цісінська також була слухачем XXVIII Східної літньої школи, яка проводилась у Варшавському університеті.

К.е.н. І. Гринчишин пройшла стажування у Вищій Економічній Школі в Стальовій Волі (Республіка Польща, 1.02.-30.04.2018 р.).

Загалом, на стажуванні у Республіці Польща у звітному році перебували 4 працівники установи. У 2018 р. в Інституті пройшли стажування 3 польські науковці: 2 – із Жешувського університету та 1 – з Державної Вищої технічно-економічної школи у Ярославі.

Директор Інституту, д.е.н., проф. Кравців В.С. є дійсним членом Європейської Академії природничих наук (м. Ганновер). Д.е.н., проф. Іщук С.О. є членом міжнародної наукової Асоціації передових досліджень і вищої освіти «Схід Захід» («East West» Association For Advanced Studies And Higher Education). та членом редколегії журналу «European Journal of Economics and Management Sciences» (м. Відень, Австрія).

У 2019 році основна увага у питаннях міжнародного співробітництва буде приділена організації спільних досліджень з питань розвитку місцевого самоврядування в контексті здійснення

адміністративно-територіальної реформи в Україні, розвитку сільських територій, дослідженню міграційних процесів та прикордонних ринків праці, розвитку транскордонного співробітництва та зовнішньоекономічної діяльності регіонів України в умовах дії Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також розширенню мережі міжнародних зв'язків Інституту із науковими установами країн ЄС. Передбачаються підготовка спільних проектів, публікація спільних видань та проведення спільних конференцій, відрядження працівників Інституту в закордонні наукові установи-партнери та прийом іноземних вчених з цих країн в рамках безвалютного еквівалентного обміну.

.

ІХ. КАДРИ

На кінець 2018 року в Інституті працювало 113 працівників (з них сумісників – 6).

Серед 73 наукових працівників (сумісників – 5) докторів наук – 18 (сумісників – 5), кандидатів наук – 43 (сумісників немає).

Середній вік докторів наук – 54 роки, кандидатів наук – 40 років, наукових працівників – 42 роки.

Показники підготовки наукових кадрів

Відповідно до постанови Президії НАН України № 301 від 03.11.2004 в Інституті діє план підготовки докторів та кандидатів наук. У 2018 році докторантами, аспірантами та здобувачами Інституту було захищено одну докторську дисертацію (докторантом Інституту) та 5 кандидатських дисертацій (3 – аспірантами Інституту, 2 – здобувачами Інституту). Усі дисертації підготовлено в ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України». Докторську роботу та одну кандидатську за спеціальністю 08.00.08 – «Гроші, фінанси і кредит» захищено на засіданнях спеціалізованих вчених рад вищих навчальних закладів МОН України, решта дисертаційних робіт захищено на засіданнях спеціалізованої вченої ради Інституту Д 35.154.01 з правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук за спеціальністю 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка».

Відомості про роботу аспірантури та докторантури

Згідно наказів Міністерства освіти і науки України № 816 від 08 липня 2016 р. «Про затвердження рішень ліцензійної комісії Міністерства від 08.07.2016 р.» та № 933 від 03 серпня 2016 р. «Про затвердження рішень ліцензійної комісії Міністерства від 02.08.2016 р.» ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» отримав ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти, третій (освітньо-науковий) рівень зі спеціальності 051-Економіка, галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки з ліцензованим обсягом 15 осіб та зі спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа та страхування, галузь знань 07 – Управління та адміністрування з ліцензованим обсягом 15 осіб. Відповідно до отриманих ліцензій в Інституті здійснюється підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів через аспірантуру та докторантуру.

У 2018 році на навчання в аспірантуру Інституту прийнято 3 аспіранти за державним замовленням з відривом від виробництва,

закінчили навчання 2 аспіранти, що навчалися за державним замовленням з відривом від виробництва.

У звітному році в докторантуру Інституту за державним замовленням прийнята 1 особа – працівник Інституту. Завершили перебування в докторантурі Інституту за державним замовленням у 2018 році 3 особи: 1 докторант за спеціальністю 08.00.05 – Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка та 2 докторанти за спеціальністю 051- Економіка, галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки. Всі докторанти завершили перебування в докторантурі з поданням робіт та монографій за темою роботи до розгляду на засіданнях відділів.

Всього станом на 31.12.2018 р. в аспірантурі Інституту навчається 12 аспірантів, в тому числі: 11 – з відривом від виробництва за державним замовленням, 1 – за державним замовленням без відриву від виробництва. Троє аспірантів перебувають в академічній відпустці по догляду за дитиною.

В докторантурі Інституту за державним замовленням перебуває 2 особи.

Для підготовки докторських та кандидатських дисертацій на комерційних засадах за індивідуальними угодами в Інституті прикріплено 5 здобувачів.

Відомості про роботу спеціалізованої вченої ради

За звітний період спеціалізована вчена рада Інституту Д 35.154.01 з правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата наук за спеціальністю 08.00.05 – «Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка провела 5 засідань, на яких проведено захист 4 кандидатських дисертацій, прийнято до захисту 2 докторські та 1 кандидатська дисертації.

Відомості про молодих вчених

Протягом 2018 р. в Інституті працювало 26 молодих науковців, а станом на 31.12.2018 в Інституті налічується 20 молодих вчених (3 особи завершили перебування в докторантурі, 1 – вибула за віком, 2 – звільнилися).

В установі функціонує Рада молодих вчених (голова Ради – к.е.н. Мульська О.П.), яка здійснює роботу із залучення наукової молоді до участі у наукових конференціях та інших наукових заходах молодих вчених, надає консультації та допомогу молодим науковцям у питаннях здобуття премій, стипендій та грантів для молодих науковців, а також

забезпечує співробітництво з радами молодих вчених вищих навчальних закладів та наукових установ.

Відзнаки вчених Інституту у 2018 році:

- Указом Президента України №188/2018 від 27.06.2018 р. директору Інституту д.е.н., проф. Кравціву В.С. присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України».
- Указом Президента України №426/2018 від 14.12.2018 р. д.е.н., проф. Давимуці С.А. призначено державну стипендію для видатних діячів науки.
- Д.е.н., проф. Ішук С.О. відзначена Подякою Прем'єр-Міністра України «За значні особисті здобутки у розвитку вітчизняної науки, багаторічну плідну працю та з нагоди 100-річчя Національної академії наук» (№20982 від 28.11.2018 р.).

З нагоди 100-річчя Національної академії наук України нагороджені відзнаками Президії НАН України :

- відзнакою НАН України «*За наукові досягнення*» – д.е.н., проф. Кравців В.С.; д.е.н., проф. Шульц С.Л. ;
- відзнакою НАН України «*За підготовку наукової зміни*»: – д.е.н., проф. Сторонянська І.З.;
- ювілейними почесними грамотами НАН України: д.е.н., проф. Вовканич С.Й.; д.е.н., проф. Давимука С.А.; д.геог.н., проф. Писаренко С.М.; д.е.н., проф. Мельник М.І.; д.е.н., с.н.с. Притула Х.М.; к.е.н., с.н.с. Жук П.В.; к.ф.-м.н., с.н.с. Демченко В.В.; Ткачук Б.В.

З нагоди Всесвітнього Дня науки 8.11.2018 р. премії Львівської обласної державної адміністрації та Львівської обласної ради для молодих вчених і спеціалістів отримали к.е.н. Карп'як М.О., к.е.н. Синюра-Ростун Н.Р., к.е.н. Патицька Х.О., пр. інж. Демедюк О.П., пр. інж. Процевят О.С.

К.е.н. Левицька О.О. нагороджена дипломом III ступеня у XII Всеукраїнському Конкурсі наукових робіт «Новітній інтелект України» (м. Київ, 24.04 2018 р.). К.е.н. Карп'як М. О. нагороджена дипломом I ступеня II Конкурсу наукових робіт з проблем розвитку регіональної економіки та транскордонного співробітництва імені М.І. Долішнього, 18.05.2018 р.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

У 2018 році Інститут здійснював наукові дослідження, спрямовані на: формування наукових засад сталого ендегенного зростання регіонів України в умовах адміністративно – фінансової децентралізації, обґрунтування механізмів реалізації регіональної політики в Україні в сучасних умовах, формування методичних засад оцінювання впливу механізмів адміністративно-фінансової децентралізації на соціально-економічний розвиток регіонів та територіальних громад, визначення ризиків бюджетної децентралізації у формуванні фінансово-економічного потенціалу територіальних громад Карпатського регіону, обґрунтування наукових засад перспективної політики комплексного розвитку гірських територій України, розробку механізмів регулювання просторової організації бізнесу, обґрунтування системи пріоритетів імпортозаміщення на внутрішньому ринку промислових товарів в Україні, визначення напрямів модернізації сільських територій та чинників економічного стимулювання розвитку сільських територіальних громад, розробку нових підходів до регулювання міграційних процесів в Україні в умовах трансформації регіональних ринків праці в Україні, визначення напрямів соціально-економічного розвитку прикордонних територій на основі реалізації потенціалу транскордонного простору, вивчення особливостей функціонування глобальних ланцюгів доданої вартості у транскордонному просторі.

Відповідно до Постанови Президії НАН України «Про напрями використання коштів за бюджетною програмою «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» №232 від 11.07.2018 р., Інститутом виконувались 2 науково-дослідні роботи за бюджетною програмою 6541230.

Результати фундаментальних та прикладних досліджень висвітлені у монографіях, наукових виданнях, статтях, доповідях, науково-методичних та експертно-аналітичних матеріалах, апробовані на комунікативних заходах міжнародного й вітчизняного рівнів.

Інститут здійснював координацію роботи установ Відділення економіки НАН України за напрямом «Регіональні дослідження» та його складовими: «Транскордонне співробітництво», «Комплексна характеристика соціально-економічного розвитку регіонів» та «Адміністративно-територіальний устрій», співпрацював із органами центральної, регіональної та місцевої влади, підприємницькими структурами та неурядовими організаціями в процесі підготовки та впровадження наукових розробок з даної проблематики.

Інститут здійснював підготовку кадрів вищої наукової кваліфікації через докторантуру та аспірантуру (на основі ліцензії на провадження освітньої діяльності на третьому (науково-освітньому) рівні вищої освіти за спеціальностями 051 – «Економіка» та 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»). Розвивалася співпраця з вищими навчальними закладами Міністерства освіти і науки України, зокрема в рамках науково-навчального комплексу «Економосвіта».

У сфері міжнародного наукового співробітництва основна увага була приділена підготовці та реалізації спільних проєктів, організації спільних наукових конференцій та круглих столів з актуальних проблем регіонального розвитку, публікації результатів досліджень співробітників Інституту за кордоном. У звітному році Інститутом отримано міжнародний грант для проведення досліджень в рамках Програми ЄС ЕРАЗМУС+.

У сфері видавничої діяльності забезпечено публікацію монографій, наукових та науково-аналітичних видань, наукових доповідей, підготовлених науковцями установи. Підтримується регулярний випуск періодичних наукових видань Інституту – журналу «Регіональна економіка» та збірника наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України», та їх входження до міжнародної наукометричної бази INDEX COPERNICUS.

Кадрова політика в Інституті у звітному році була спрямована на збереження та омолодження кадрового складу для забезпечення розвитку та рівня наукової тематики. В Інституті проводиться щорічне оцінювання результатів роботи наукових працівників та наукових підрозділів відповідно до розробленої методики. Середній вік наукових працівників складає 42 роки, а докторів наук – 55 років.

Попри певні позитивні зрушення, надзвичайно актуальним залишається питання фінансового забезпечення діяльності Інституту. Завдяки фінансовій підтримці виконання пріоритетних наукових досліджень за бюджетною програмою 6541230, забезпечено повну зайнятість працівників трьох наукових підрозділів категорії «А». Зросли надходження до спецфонду від оренди приміщень, що дозволило вирішувати питання оплати комунальних послуг, послуг зв'язку, видавничої діяльності. Разом з цим, залишається невирішеним питання повної зайнятості працівників інших підрозділів, вимагає вдосконалення робота щодо розширення госпдогвірної та конкурсної тематики, залучення коштів із інших джерел.

В контексті стратегічних завдань, які ставляться перед економічною наукою в сучасних умовах, особлива увага у діяльності Інституту у 2019 році буде звернута на:

- здійснення на високому науковому рівні досліджень, які відповідають головним напрямам наукової діяльності Інституту, та статусу установи, як є провідної наукової установи з проблем регіональної політики та транскордонного співробітництва;
- активізацію роботи щодо збільшення частки конкурсної та госпдогвірної тематики в загальних обсягах фінансування, залучення коштів з національних і зарубіжних джерел та міжнародних наукових програм для виконання наукових досліджень;
- зростання обсягів публікацій матеріалів досліджень у найбільш рейтингових наукових періодичних виданнях та практичного впровадження результатів досліджень;
- впровадження науково-практичних розробок Інституту на рівні центральних органів виконавчої та законодавчої влади, профільних міністерств, інших управлінських структур національного рівня;
- активізацію міжнародного наукового співробітництва із науковими установами країн ЄС з метою спільної підготовки та реалізації проектів в рамках наукових програм ЄС;
- продовження роботи з включення періодичних наукових видань Інституту до інших міжнародних наукометричних баз;
- підготовку наукових кадрів через аспірантуру та докторантуру.

ДОДАТКИ

СТРУКТУРА

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України»

(на 1.02.2019 р.)

	Рік утворення	Керівник, прізвище, науковий ступінь, звання	Напрямок досліджень
1	2	3	4
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України»	1964 1994	КРАВЦІВ Василь Степанович, д.е.н., професор	Наукові засади розвитку регіональної політики та територіальних суспільних систем; еколого-економічні проблеми та перспективи раціонального використання природно-ресурсного потенціалу регіонів України, сталого розвитку гірських територій; фінансові ресурси регіону та проблеми його інноваційно-інвестиційного забезпечення; перспективи розвитку транскордонного співробітництва та підвищення конкурентоспроможності прикордонних територій; соціально-демографічний потенціал регіонів та міграційні процеси; прогнозування розвитку сільських територій; розвиток виробничої сфери та інвестиційна діяльність в регіонах; формування та реалізація регіональної структурної політики.
1. Відділ регіональної екологічної політики та природо-користування	1980	КРАВЦІВ Василь Степанович, д.е.н., професор	Проблеми екологічної безпеки гірських і транскордонних регіонів та шляхи їх вирішення; теоретико-методологічні засади формування та механізми реалізації регіональної екологічної політики, наукове забезпечення розробки регіональних екологічних програм; обґрунтування стратегії використання природно-ресурсного потенціалу регіону; наукові основи та механізми сталого розвитку гірських територій, екологічні інновації.
2. Відділ регіональної економічної політики	2009	ШУЛЬЦ Світлана Леонідівна, д.е.н., професор	Теоретичні та прикладні аспекти формування та реалізації державної регіональної економічної політики в умовах формування моделі сталого, розумного та інклюзивного зростання; розробка інструментарію організаційно-ресурсного забезпечення регулювання

			регіонального розвитку; аналіз і оцінка економічного потенціалу регіонів та визначення напрямів активізації інноваційної діяльності в регіонах; розробка стратегій соціально-економічного розвитку регіонів та програмно-проектних документів з проблем регіонального розвитку.
3. Відділ просторового розвитку	2005	МЕЛЬНИК Мар'яна Іванівна д.е.н., професор	Теоретичні та методологічні засади просторового розвитку та організації економіки територіально-суспільних систем (ТСС) різних ієрархічних рівнів (громад, міст, районів, регіонів); дослідження інституційних, просторових, економічних, інноваційно-технологічних та структурно-функціональних трансформацій і дисбалансів територіального розвитку; розробка методичних підходів до оцінювання соціально-економічного потенціалу та ефективності розвитку різних ТСС; дослідження сучасних тенденцій розвитку урбаністичних процесів; обґрунтування перспективних напрямів, механізмів та інструментів просторового розвитку, в т.ч. його інституційного проектування; розробка стратегічних і програмних документів соціально-економічного розвитку різних ТСС.
– Сектор транскордонного співробітництва	1975	ПРИТУЛА Христина Мирославівна д.е.н., с.н.с.	Теоретико-методологічні засади розвитку транскордонних регіонів та транскордонних ринків в умовах глобалізації світових економічних процесів; прогнозно-аналітичне обґрунтування стратегій підвищення конкурентоспроможності прикордонних регіонів України; розробка спільних стратегій розвитку транскордонних регіонів за участі прикордонних територій України; створення та науково-експертний супровід інформаційно-аналітичних платформ у сфері функціонування транскордонних ринків; розробка систем управління транскордонними екосистемами; дослідження сучасних форм просторової організації економічної діяльності у транскордонному просторі

4. Відділ проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів	2009	ВАСИЛЬЦІВ Тарас Григорович, д.е.н., професор	Теоретико-методологічні та прикладні засади дослідження проблем людини і середовища її життєдіяльності, відтворення людського потенціалу, формування і реалізації механізмів та інструментів регіональної соціальної та гуманітарної політики, подолання дисбалансів і проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів, зокрема у сферах відтворення населення, трудового потенціалу, міграційних процесів, ринку праці та зайнятості.
5. Відділ регіональної фінансової політики	1990	СТОРОНЯНСЬКА Ірина Зіновіївна, д.е.н., професор	Наукові засади формування та реалізації регіональної фінансової політики, фінансово-кредитні механізми забезпечення регіонального розвитку; джерела формування та напрямки реалізації фінансового потенціалу регіонів; особливості управління фінансами територіальних громад та міжбюджетні відносини в умовах реалізації адміністративно-територіальної реформи; моніторинг місцевих бюджетів регіону та оцінювання ефективності використання бюджетних ресурсів.
6. Відділ проблем реального сектору економіки регіонів	1996	ІЩУК Світлана Олексіївна, д.е.н., професор	Розробка моделей оптимізації структури економіки регіонів України на засадах Європейської платформи смарт-спеціалізації; формування системи пріоритетів імпортозаміщення та визначення перспективних напрямків нарощення експортного потенціалу регіонів; обґрунтування стратегічних орієнтирів розвитку машинобудування на основі комплексних оцінок ланцюгів доданої вартості та інвестиційно-інноваційного потенціалу регіонів; розробка регіональних стратегій розвитку будівельної індустрії і транспортно-логістичних систем на засадах міжсекторальної та міжрегіональної взаємодії; створення інформаційно-аналітичної платформи для стимулювання капіталовкладень у реальний сектор економіки, виходячи з пріоритетів регіонального розвитку; розробка економіко-математичних методів та моделей удосконалення виробничого, операційного та фінансового менеджменту на мікрорівні.

ВПРОВАДЖЕННЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Підготовлено і подано розробок	63	90	72	79	76	57	56	56	47	53
З них впроваджено:	43	65	53	60	45	39	39	47	37	37
<i>в т. ч. на рівні центральних органів влади</i>	10	38	23	16	15	9	12	13	12	18

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Монографії	24	17	14	14	20	11	14	11	8	4
Аналітичні доповіді	-	-	-	-	-	4	6	3	5	8
Брошури	17	11	12	6	8	12	4	3	8	4
Довідники	2	1	3	3	1	-	-	1	-	1
Підручники	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-
Навчальні посібники	4	5	6	-	-	2	-	1	-	-
Наукові статті, у т.ч. в Україні	257	409	387	402	387	360	266	237	232	223
за кордоном	10	30	13	27	64	77	39	53	46	34
утч. у період видань, виключених до наукометричних баз даних			25	27	43	74	123	116	163	152

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІНСТИТУТУ

Рік	Кількість співробітників	Кількість наукових співробітників	Кількість докторів наук	Кількість кандидатів наук
2009	142	79	18	39
2010	136	75	19	42
2011	139	77	19	44
2012	138	78	19	44
2013	131	78	18	42
2014	122	77	18	38
2015	114	69	12	43
2016	113	73	14	43
2017	109	70	15	39
2018	113	73	18	43

ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Аспіранти, всього	42	33	27	29	21	22	24	21	15	12
у т.ч.										
денної форми навчання	10	12	11	13	9	9	13	13	12	11
заочної форми навчання	32	21	16	16	12	13	11	8	3	1
Докторанти	10	7	9	8	5	4	4	6	4	2

ВІДОМОСТІ ПРО ЗАХИСТ ДИСЕРТАЦІЙ

Роки	Докторанти, аспіранти, співробітники Інституту		Співробітники інших організацій		Разом	
	докторські	кандидатські	докторські	канди- датські	доктор- ські	канди- датські
2009	2	5	1	23	3	28
2010	3	11	2	17	5	28
2011	2	2	3	13	5	15
2012	1	4	1	21	2	25
2013	4	5	2	3	5	8
2014	1	10	1	9	2	19
2015	1	5	-	6	1	11
2016	4	7	2	1	6	8
2017	2	2	2	3	4	5
2018	1	3	-	2	1	5

Обсяг фінансування Інституту за період 2009-2018 рр. (тис. грн.)

Вид тематики	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Фундаментальні дослідження	4201,5	4667,4	4165,1	4926,5	5285,1	5203,8	5003,2	3193,5	4184,6	4960,2
Прикладні розробки у сфері розвитку галузей економіки	544,1	767,1	1195,4	1446,6	1348,0	1549,3	1476,1	2440,7	3114,6	4798,1
Договірна тематика	85,0	320,5	189,0	330,0	47,0	48,5	176,5	250,0	40,0	861,4
Загальне фінансування	4830,6	5755,0	5609,5	6703,1	6680,1	6801,6	6655,8	5884,2	7339,2	10619,7

**КОНФЕРЕНЦІЇ, НАРАДИ, СЕМІНАРИ,
ОРГАНІЗАТОРОМ АБО СПІВОРГАНІЗАТОРОМ
ЯКИХ ВИСТУПАТИМЕ ІНСТИТУТ У 2019 РОЦІ**

Назва	Дата проведення	Місце проведення	Відповідальні за організацію від ІРД НАНУ	Співорганізатори
1	2	3	4	5
IV конференція молодих вчених «Перспективи розвитку підприємництва в міжнародному контексті».	квітень	м. Лодзь (Польща) – м. Львів (Україна)	Мицишин І.Р., Мульська О.П.	Лодзький університет
Круглий стіл «Транскордонне співробітництво у країнах-членах ЄС: теоретичні здобутки та кращі практики»	травень	м. Орадя, Румунія	Притула Х.М.	Інститут єврорегіональних студій (Румунія); Центр передового досвіду при Варшавській школі економіки (Польща); Університет Дебрецена (Угорщина); Університет Орадя (Румунія), Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича (Україна); ECSA («E-Institute») (Молдова)
Наукові читання з питань регіоналістики пам'яті академіка НАН України М.І. Долішнього. Круглий стіл з актуальних проблем регіональної політики.	травень	м. Львів	Шульц С.Л.	

IV Міжнародна науково-практична конференція «Територіальний розвиток та регіональна політика: сучасний стан та орієнтири подальших реформ»	червень	с. Світязь Волинської обл.	Кравців В.С., Сторонянська І.З., Демченко В.В.	Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, Західний науковий центр НАН України та МОН України
Всеукраїнська науково-практична конференція «Суспільні трансформації і безпека: людина, держава, соціум»	червень	м. Львів	Васильців Т.Г., Теслюк Р.Т.	Міжрегіональна академія управління персоналом
Міжнародна наукова конференція «Сталий розвиток в управлінні та фінансах. Наука – Бізнес – Самоврядування».	жовтень	м. Ченстохова (Польща)	Сторонянська І.З., Мищишин І.Р.	Політехніка Ченстоховська, Вища банківська школа в Познані
Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти та молодих учених «Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансово-економічної системи України»	листопад	м. Львів	Сторонянська І.З., Мульська О.П.	Львівський торговельно-економічний університет, Львівський національний університет ім. І.Франка
Круглий стіл «Проблеми та перспективи розвитку промисловості в Західному регіоні»	листопад	м. Львів	Ішук С.О.	Регіональна рада підприємців
Круглий стіл на тему «Міграційна активність населення Карпатського регіону: сучасні виклики, орієнтири регіональної політики»	грудень	м. Львів	Васильців Т.Г., Теслюк Р.Т.	

**ПЛАН ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДУ «ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ М.І. ДОЛІШНЬОГО НАН УКРАЇНИ» НА 2019 РІК**

№ п/п	Назва видання	Вид видання	Термін виконання	Відповідальні виконавці
1	2	3	4	5
Книжкова серія «Проблеми регіонального розвитку» Головний редактор серії: д.е.н., проф. Кравців В.С. (ISBN 978-966-02-4252-4)				
1.	Просторова організація бізнесу регіонів України: форми та механізми регулювання.	колективна монографія	лютий	Мельник М.І.
2.	Міграційна політика в Україні: виклики та інтеграційні перспективи.	монографія	березень	Риндзак О.Т.
3.	Просторова мобільність населення: теорія, методологія, практика.	монографія	березень	Біль М.М.
4.	Формування моделі сталого ендегенного зростання регіонів України в умовах сучасних реформ.	колективна монографія	травень	Сторонянська І.З.
5.	Територіальний розвиток і регіональна політика. Економіка регіонів України в контексті переходу на траєкторію сталого розвитку (наукова доповідь).	наукове видання	травень	Сторонянська І.З.
6.	Тенденції та проблеми економічного розвитку ОТГ (за результатами соціологічної оцінки) (науково-аналітична доповідь).	наукове видання	червень	Сторонянська І.З., Максименко А.О.
7.	Адміністративно-фінансова децентралізація в Україні: ризики та орієнтири реформи.	колективна монографія	жовтень	Сторонянська І.З.
8.	Середовище формування міграційної активності населення Карпатського регіону: проблеми оцінювання (методичні рекомендації).	брошура	листопад	Васильців Т.Г.

9.	Потенційна міграційна активність молоді Карпатського регіону.	наукове видання	грудень	Риндзак О.Т.
10.	Концептуалізація моделі подолання ексклюзивності регулювання соціально-економічного розвитку регіонів України (наукова доповідь).	наукове видання	грудень	Шульц С.Л.
11.	Передумови та чинники структурної трансформації великих і середніх міст Західного регіону України (наукова доповідь).	наукове видання	грудень	Мельник М.І.
12.	Міграційна активність населення Карпатського регіону: сучасні виклики, орієнтири регіональної політики (матеріали круглого столу).	препринт	грудень	Васильців Т.Г.
Книжкова серія «Регіони: моніторинг, прогнози, моделі»				
Головний редактор серії: д.е.н., проф. Ішук С.О. (ISBN 978-966-02-4250-0)				
1.	Деревообробна промисловість Західного регіону України: динаміка та перспективи розвитку (наукова доповідь).	наукове видання	червень	Ішук С.О.
Книжкова серія «Транскордонне співробітництво»				
Головний редактор серії: д.е.н., с.н.с. Притула Х.М. (ISBN 978-966-02-4251-7)				
1.	Інструменти економічного розвитку місцевих громад: кращі практики у сфері транскордонного співробітництва. Серія 1. Єврорегіони, ОЕСи, ЄОТСи тощо.	брошура (інформаційний бюлетень)	березень	Притула Х.М.
2.	Cross border cooperation of Ukraine with the EU countries: current challenges and possibilities (Транскордонне співробітництво України з країнами ЄС: сучасні виклики та можливості)	колективна монографія	квітень	Притула Х.М.
3.	Транскордонне співробітництво у країнах-членах ЄС: питання теорії та практики	збірник наукових праць	жовтень	Притула Х.М.

ПЕРІОДИЧНІ ФАХОВІ ВИДАННЯ

Науково-практичний журнал «Регіональна економіка»

1.	“Регіональна економіка”, № 1	березень	Кравців В.С.
2.	“Регіональна економіка”, № 2	червень	Кравців В.С.
3.	“Регіональна економіка”, № 3	вересень	Кравців В.С.
4.	“Регіональна економіка”, № 4	грудень	Кравців В.С.

Збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України»

1.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (1/135)	березень	Кравців В.С.
2.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (2/136)	травень	Кравців В.С.
3.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (3/137)	липень	Кравців В.С.
4.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (4/138)	вересень	Кравців В.С.
5.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (5/139)	листопад	Кравців В.С.
6.	Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України (6/140)	грудень	Кравців В.С.

Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України» у 2018 році: Інформаційне видання.
– Львів, 2019. – 104 с.

Комп'ютерний макет: П.С. Попадюк.

© ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», 2019.

Підписано до друку 18.02.2019 р.
Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Друк на різнографі. Умовн. друк. арк. 5,37.
Тираж 50 примірників

Роздруковано ФОП «Омельченко В.Г.»

м. Львів, вул. Козельницька, 4.